

## 3 Semingsloysn og ára sáttmáli

S. 3 OG 14



Starvssetanir  
í leysari luft

S. 30

S. 20

37 tíma  
arbeiðsvikan



14

38

Á barrikadur-  
nar fyrri verk-  
falsrættinum

Formaðurin  
skrivar

8

Yvirtikin starvsfólk  
í Fasta Gerðarrætti

Frá Ríkisumboðnum til  
føroysku Familjufyrstingina

Myndafrásøgn

Frá sáttmála-  
samráðingunum

Heimsendir  
starvsmenn  
fáa fulla lön  
Sakarmál móti  
Vága Floghavn

10

Starvið hvarv  
út í bláan heim

Les um týðningar-  
mikla kæruavgerð

30



## Uppskot til aðalfundin

**Áminning:** Uppskot frá limunum í Starvsmanna-  
felagnum til aðalfundin skulu vera skrivstovu  
felagsins í hendi í seinasta lagi 7 dagar fyrri aðal-  
fundin.

Hetta merkir, at hevur tú eitt uppskot til broytingar  
í viðtøkum felagsins ella annað uppskot til aðal-  
fundin, skal uppskotið vera skrivstovuni í hendi  
í **seinasta lagi leygardagin 26. februar 2022.**

ÚTGEVARI:  
Starvsfelagið ©  
J. H. Schrøtersgøta 9  
Postsmøga 165  
110 Tórshavn  
Telefon 61 48 68  
T-postur: starvsfelag@starvsfelag.fo  
Heimasíða: www.starvsfelag.fo



SKRIVSTOVUTÍÐ:  
Mánadag-hósdag kl. 09.00-16.00  
Fríggjadag kl. 09.00-15.00

TELEFONTÍÐ: kl. 10.00 - 15.00  
Tó ikki mikudag

NEVND:  
Súni Selfoss, formaður  
Noomi Káradóttir Rasmussen,  
næstforkvinna

Hilmar Augustinussen  
Birita Kjærbaek  
Borgný Mohr

FELAGSSKRIVARI:  
Anna D. Johannesen

SAMSKIPARI:  
Guðrið Joensen

LØGFRØÐINGUR:  
Dánjal Højgaard

SAMSKIFTISFÓLK:  
Beinta Simonsen Avelleira

TRYGGINGARRÁÐGEVI:  
Jákup Danielsen

SOSIALRÁÐGEVI:  
Leif Olsen

Starvsfelagið er limur í  
norðurlendsku felagsskapunum  
NTR, NSO og altjóða felagsskapinum  
ISKA

STARVSBLAÐIÐ:  
Bláðið verður sent limum felagsins  
 ókeypis. Loyvt er at endurgeva tilfar  
 ella partar av tilfari (myndir  
 undantiknar) treytað av, at keldan  
 verður upplýst.

RITSTJÓRN:  
Beinta Simonsen Avelleira  
Dánjal Højgaard  
Nevndin (ábyrgd)

MYNDIR:  
Jens Kristian Vang

UMBRÓTING, SNIDGEVING,  
PRENT OG LIÐUGGERÐ:  
Føroyaprent

PERMUMYND:  
Jens Kristian Vang  
Tá semjan varð undirskrivað 13. januar



NORÐURLANDSKT UMHVØRVISMERKI  
Svanamerktur prentlutur 541 705

## ODDAGREIN

Súni Selfoss / formaður

# Sáttmálasemjan 2022

**Enn eina ferð** mátti Semingsstovnurin upp í leikin, áðrenn tað eydnaðist at gera semju um nýggjan sáttmála. Tað elvir til høvuðbrýggj. Lönarhækkingin fyrri annað og triðja árið er oman fyrri inflatióinina. Hækkingin er javnt býtt millum limirnar, og so sluppu vit undan at verða revsað fyrri, at vit fingur meira enn hini við lönarsamráðingarnar í 2020

TAD kundi verið betri. Men tað kundi eisini lættliga verið verri. Nógv verri.

Tað er als eingin ynskistøða, at ein sáttmálasamráðing endar hjá Semingsstovninum, tí tá ert tú ikki harri yvir, hvat ið kemur út aftur. Men greitt er, at við tí, sum lá á borðinum beint frammanundan, kundi tað verið verri. Og sæð í ljósinum av, hvat ið arbeiðsgevararnir upprunaliga ætlaðu sær, kundi tað verið uppafgur verri.

Tá ið vit møttust við samráðingarbörðið í fjør, fingur vit nevniliga greitt at vita, at hesa ferð skuldi Starvsfelagið hava minni enn hini. Grundgevingin var, at Starvsfelagið, sum fyrsta felag í samráðingunum seinast, fekk hægri lönarhækking enn hini, við tað at korona brast á og ávirkaði krøvini hjá teimum, ið komu aftaná. Figgjarmálaráðið ætlaði á vári 2020 at fáa nýggjar samráðingar við okkum um at broyta lönarhækkingina fyrsta árið í sáttmálanum. Men royndin miseydnadist. Tá ið vit møttust hesa ferð, vildu arbeiðsgevararnir enn eina ferð rætta skeivleikan, sum teir mettu vera íkomnan. Men tað avvistu vit eisini blankt, og við treiskni og áhaldni sluppu vit undan at verða "revsað" fyrri semjuna í 2020.

LÖNARHÆKKINGIN tey næstu trý árin verður tilsamans 6,2%. Tað merkir, at hon fyrri annað og triðja árið er oman fyrri væntaðu inflatióinina, sum búskaparfrøðingar spáa tey næstu árin. Vit halda sostatt tær við hækkingi kostnaðarstøði og prísir komandi árin. Tað er gott. Tað keðiliga er, at fyrsta árið framhald ///



Súni Selfoss leggur  
semingsuppskotið  
fyrri álitisfólkinum



## ODDAGREIN

ikki gav okkum meira enn 1,25%. Men arbeiðsgevarin var hvørki at høgga ella stinga í. Av tí at fleiri feløg á almenna arbeiðsmarknaðinum longu hava gjørt sáttmálar, sum liggja á hesum stigi, vildi arbeiðsgevarasiðan ikki lata meira. Tað skemmir myndina, at vit soleiðis "arvaðu" lønarhækkingina hjá øðrum fyrri 2022. Tað kundi verið betri, men alt í alt er tað avgjørt at liva við.

Gott er tað eisini, at tað hesa ferð eydnast at fáa eina lønarhækking, sum er javnt býtt, har allir limir so at siga fáa somu lønarhækking. Tað bar til, tí at hækkingin bæði er í prosentum og í krónum. Eisini fegnast vit í Starvsfelagnum um, at tað eydnaðist at fáa týðandi betringar í sáttmálaviðurskiptunum hjá okkara limum í slökkiliðnum og sjúkraflutningstænastuni. Nakað er eftir enn, men vit tóku eitt týðandi stig á leiðini móti málinum, sum er at javnseta hesar bólkur við onnur í okkara sáttmálaeki.

Tað er sagt fyrr, men lat meg siga tað aftur: Tað tykist, sum at Lønar-

deildin hjá Fíggjarmálaráðnum hevur lagt eina strategi, har tey frá byrjan í samráðingunum stevna beint móti Semingsstovninum. Almenni arbeiðsgevarin møtir til samráðingar við einum lønarútspæli, sum er fullkomiliga órealistiskt. Tað er helst ein taktiskur leikur, sum hevur til endamáls at flyta seg sum longst frá tí fíggjarliga "pínemarkinum" fyrri eini lønarhækking. Hetta tykist í sjálvum sær óseriøst, men tað, sum er verri og álvarsamari, er, at við hesum rennur okkara almenni arbeiðsgevari undan síni ábyrgd; ábyrgdini at vera við til at áseta almenna lønarlagið í Føroyum. Ta uppgávuna hevur Fíggjarmálaráðið hesi seinastu árin lagt yvir á herðarnar á semingsfólkunum. Og tað haldi eg ikki, at nakar á føroyska arbeiðsmarknaðinum kann vera nøgdur við. Tá eru tað ikki partarnir, sum áseta lønarlagið í frælsu samráðingum, men Semingsstovnurin, har partarnir eru settir út á síðulinjuna.

HESA FERÐ sótu báðir teir almennu

arbeiðsgevararnir saman við samráðingarborðið. Tað riggaði sum heild væl. Og tað er uttan iva leiðin fram. Treytirnar hjá okkara alment settu limum eiga ikki at vera ymiskar, alt eftir um tey starvast hjá landinum, kommununum ella kommunalum felagsskapum. Við felags samráðingum fáa vit harmoniserað sáttmálarnar á økjum, sum eru eins og sambærilig. Vit kunnu fyrirbygja, at tilvildarligur munur verður gjørdur á rættindunum hjá okkara alment settu limum, har eingin saklig grund er til at gera nakran mun. Við felags samráðingum sleppa vit eisini undan tí, sum hendi á vári 2020, tá ið Fíggjarmálaráðið – í eini roynd at broyta sáttmálan – noktaði at góðkenna sáttmálan fyrri kommunurnar. Við báðum teimum almennu arbeiðsgevarunum við borðið í senn er vandin fyrri einum slíkum dramatiskum eftirleiki burtur. Eisini tað er gott.

Vælkomin á aðalfund leygardagin 5. mars og gott val! ■



# VÆLKOMIN Á AÐALFUND

– og til veitslu, grill og felagssang

5. mars

Seinasta freist at melda seg til aðalfund og/ella veitsluna er mánadagin 28. februar á gudrid@starvsfelag.fo ella tlf 614868

## Skráin

### 15.00 AÐALFUNDUR

- Formansfrágreiðing
- Ársins álitisfólk verður valt
- Gestarøða: Fía Winther Poulsen, forkvinna í næmingaráðnum á Glasi, fer at røða um ung og fakfeløg
- Góðkenning av roknskapi
- Møguligar lógarbroyingar
- Møgulig uppskot frá limum og nevnd
- Møgulig ásetan av limagjaldi
- Val av nevndarlimum og tiltakslimum
- Val av grannskoðara og tiltakslimi
- Ymiskt

### 18.00 VÆLKOMUDRYKKUR OG TÓNLEIKUR Í SMÆRUNI

- Uni Debess og Torleik Mortensen spæla

### 19.00 ÓKEYPIS VEITSLA VIÐ GRILL OG FELAGSSANGI Í STARVSFELAGNUM

- Ørvaroddar grilla í túninum vælsmakandi grís við øllum góðum afturvið
- Omaná verður lekkurt dessert frá Oddvør Skarðhamar
- Felagssangur við Niels á Reynatúgvu
- Stand-up við Svannu Hentze í Gong
- Drigið verður um eitt gávukort á 1000kr frá Atlantic Airways, gávukort á 1000kr frá Hotel Hilton og uppihald í summarhúsinum í Skálavík

Fundurin verður í Smæruni í Havn





Nýggja búmerki á Starvsfelagshúsunum.

# Frá Starvsmannafelagnum til Starvsfelagið

**Í 60 ára jubileumsárinum fekk felagið nýtt navn og nýggjan grafiskan samleika**

**FYRI** einum ári síðani bleiv Starvsmannafelagið til Starvsfelagið. Navnabroytingin varð samtykt á eykaðalfundi 9. februar 2021, og á sjálvum 60 ára stovningardegnum 23. februar 2021 varð nýggja navnið alment tikið í nýtslu.

Starvsfelagið hevur nú 61 ár á baki, og nógv er hent og broytt síðan 1961. Felagið hevur vunnið limunum hópinn av rættindum og er ein sterkur partur á arbeiðsmarknaðinum. Við navnabroytingini vildi felagið vísa, at tað er samhaldsfast, sterkt og rúmligt. Nýggja navnið endurspeglar felagið og ta menning, ið felagið hevur verið ígjøgnum seinastu 61 árin.

Eisini hevur nýggja navnið tann snøgga tvítýðning, at vit eru starvsfelagar og lyfta í felag. Sum starvsfelagar eru vit í parti saman, hava somu áhugamál og arbeiða fyrri somu sök.

## Nýggjan samleika

Við nýggja navninum fekk felagið eisini ein nýggjan samleika, m.a. við dagfördari skrift, litum og búmerki sum partur av einum snøggum, nýmótans sniði.

Nýggja búmerkið kennist nýtt, men tó kent. Tú hómar menningina frá tí gamla til tað nýggja í skapinum av „S„inum, sum vit kenna frá gamla bú-

merkinum. Hetta fyrri at vísa, at felagið er enn hitt sama. Eisini hóma vit eitt fingramerki í nýggja búmerkinum, sum er ímynd av okkara samleika, sum eingin annar hevur. Sum felag seta vit eisini okkara fingramerki á, tá ið vit røkja okkara skyldu.

Harumframt fingur vit nýggja heimasíðu. Nýggja heimasíðan hóskar væl til nýmótans krøvini til snið og tøkni og er lætt at brúka. Hóast nýggju út-sjónina er innihaldið enn tað sama – týðningarmikil kunning til limir okkara um rættindi, vegleiðingar, sáttmálar, tíðindi og mangt annað.



Limir felagsins í 60 ára veitslu hjá Starvsfelagnum í Dansifrøi í Havn. Mynd: Finnur Justinussen

# Starvsfelagið 60 ár

**23. februar í fjør** hevði Starvsfelagið (fyrir Starvsmannafelagið) 60 ára stovningardag. Felagið hevði móttøku fyrri almenninginum henda dagin í Smæruni

**ORSAKAÐ** av koronu bar ikki til at halda 60 ára veitsluna um tað mundið. Tí varð veitslan hildin 18. septembur 2021 í Dansifrøi. 300 fólk lutóku til hesa rimmar veitslu. Gestirnir vóru m.a. limir, makar, sáttmálapartar, ráðgevarar, fyrrverandi forfólk og føroyskir og útlenskir samstarvsfelagar.

Kendi sjónvarpskøkkurin Gutti Winther stóð fyrri matinum og serveringini.

Tá ið fólk komu, var Finnur Justinussen frá Leit.fo klárur við myndatólinum, og gestirnir vórðu avmyndaðir í gongini.

Kim Hansen undirhelt við keyboardspæli fyrri borðhaldið, og meðan vit vóru til borðs. Eftir borðhaldið spældu hann og Terji Rasmussen til dans.

Rigmor Dam, fyrrverandi kunningarráðgevi í felagnum, var borðstjóri og leiddi okkum væl gjøgnum borðhaldið.

Undir borðhaldinum hevði Bill Justinussen skemtinnslag fyrri gestunum, og sangbólkurin Bollarnir sang nakrar sangir. Fleiri góðar røður vórðu hildnar, og felagssangur lyfti hýrin.

Beint áðrenn farið varð frá borðinum, kom tungmálmsbólkurin Hamradun á pallin, og spældi so lystiliga, at takið mundi lyft seg uppfrá.

Samanumtikið ein stak væleydnað og minnilig 60 ára veitsla.





# Yvirtikin starvsfólk í Fasta Gerðarrætti

**RÆTTARMÁL:** Starvsfelagið hevur kært Fíggjarmálaráðið fyri Fasta Gerðarrætt, tí felagið metir, at størvini hjá fimm starvsfólkum, sum vórðu yvirtikin í 2018, eru skeivt flokkað. Tað hendir, eftir at gerðarrætturin í fjør staðfesti, at ósemjan er ein rættartræta, og at Starvsfelagið tí ikki kundi krevja, at Semingsstovnurin kom upp í málið

Á ÓLAVSØKU 2018 kom familjurættarlaga økið á føroyskar hendur. Í hesum sambandi komu fimm starvsfólk, sum høvdu arbeiðt hjá Ríkisumboðnum, undir heimastýrið, og fóru at starvast á Familjufyrisingini, sum er nýggjur stovnur undir Almannamálaráðnum.

Í sambandi við yvirtøkuna blivu tey fimm starvsfólkini limir í Starvsfelagnum, ið skipar líknandi størv í Føroyum. Felagið fór undir samráðingar við nýggja føroyska arbeiðsgevaran um, hvussu teirra sáttmála- og lønarviðurskipti skuldu vera, eftir at føroyski arbeiðsgevarin var leysur av dansku sáttmálanum 1. apríl 2021.

## Ósemja um lønina

Skjótt stóð fast, og Fíggjarmálaráðið avgjórði nú av sínum eintingum at áseta lønarviðurskiptini hjá yvirtiknu starvsfólkunum. Tey finga eina flokking í sáttmálanum hjá Starvsfelagnum, sum aðalráðið heldur vera hósandi. Harafturat finga tey eina persónliga viðbót, sum



skal útlíkna munin millum føroysku og dansku lønirnar.

Munurin verður kortini bert útlíknaður lutvíst. Serligar viðbøtur eru nevniliga strikaðar, og samstundis fáa starvsfólkini einki afturfyri, at arbeiðsvikan veksur við tveimum tímum.

Alt í alt merkir hetta, at yvirtøkan hevur kostað starvsfólkunum fleiri túsund krónur um mánaðin.

## Ynsktu semingsstovnin uppí

Starvsfelagið vildi í fyrsta umfari hava semingsmannin upp í trætuna. Tað var tí, at felagið metti, at talan var um eina áhugatrætu, t.v.s. eina trætu, har partarnir eru leysir av sáttmálum, og har heimild er at seta stríðsstig í verk, t.d. verkfall, um eingin semja fæst.

Hetta avvísti Semingsstovnurin tó eftir at hava ráðført seg við Vinnumálaráðið. Starvsfelagið royndi síðani spurningin hjá Fasta Gerðarrætti, sum tó gav Fíggjarmálaráðnum viðhald. Talan var um eina rættartrætu, sum skal loysast í Fasta Gerðarrætti, og sum Semingsmaðurin sostatt einki hevur við at gera.

Og har liggur málið í lètuni.

## Ov lágt flokkað

Starvsfelagið heldur, at flokkingin hjá Fíggjarmálaráðnum er skeiv, og at starvsfólkini als ikki fáa góðskrivað ta serfrøði, sum tey hava vunnið sær í tíðini hjá Ríkisumboðnum.

Hóast starvsfólkini hava fingið eina persónliga viðbót, sum skal útlíka lønarmissin lutvíst, so kann flokkingin tó fáa



Við sínum tulkingarfyrirmoni hevur Fíggjarmálaráðið í fyrsta umfari avgjört hvussu tey fimm yvirtiknu starvsfólkini skulu lønast. Starvsfelagið heldur at lønin er ov lág og vil hava Fasta Gerðarrætt at taka støðu til flokkingina.

stóran týdning fyri framtíðar lønina. Orsøkin til hetta er, at Fíggjarmálaráðið ætlar, at tann persónliga viðbótin skal minka so hvørt og í sama mun, sum lønarhækkingar verða.

Hetta merkir, at starvsfólkini ikki fara at fáa lut í komandi lønarhækkingum. Lønin verður fryst fäst.

Tískil hevur tað stóran týdning, at størvini ikki verða so lágt flokkað í sáttmálanum, sum Fíggjarmálaráðið við sínum tulkingarfyrirmoni higartil hevur gjørt galdandi.

Tulkingarmálið í Fasta Gerðarrætti hevur verið til hoyringar hjá pørtunum, og kemur væntandi til dóms innan fyri fáar mánaðir. ■



Fasti Gerðarrættur skal taka støðu til, um Fíggjarmálaráðið hevur flokkað størvini hjá fimm starvsfólkum rætt, ið vóru yvirtikin og fóru at starvast á nýggju Familjufyrisingini.



# Flogvøllurin: Heimsendir starvsmenn fáa fulla løn

**RÆTTARMÁL:** Tveir limir í Starvsfelagnum, sum starvast hjá Vága Floghavn, áttu fulla løn, tá ið teir vórðu heimsendir part av arbeiðstíðini orsakað av koronu. Felagið hevur vunnið prinsipiella sak, sum staðfestir sterku verjuna av starvssetanini og lønarkravinum hjá starvsmonnum (funktionerum)

**KANN** ein arbeiðsgevari senda starvsfólk, ið eru sett eftir sáttmála við Starvsfelagið og lögtingslóginu um starvsmenn, til hús fyribils einans við lønarískoyti frá ALS?

Tað var tann avgerandi spurningurin, tá ið Starvsfelagið í fjør stævdi Vága Floghavn eftir endurgjaldi fyri lønarmissin, sum tveir starvsmenn í føstum starvi í Vága Floghavn høvdu, tá ið teir á vári 2020 vórðu sendir heim ein part av arbeiðstíðini, eftir at landið varð rakt av koronu-farsóttini.

Sakarkravið var, at arbeiðsgevarin rindaði munin millum ALS-ískoytið og teirra vanligu løn.

Beint áðrenn málið skuldi fyri í Føroya Rætti, legði arbeiðsgevarin kongin og rindaði monnum sakarkravið. Hetta merkir, at Starvsfelagið vann sakina, áðrenn málið kom til

dóms. Føroya Rættur álegði samstundis Vága Floghavn sum tapandi partin at rinda allan sakarmálskostnaðin.

## Heimsendir við ALS-ískoyti

Tá ið korona rakti landið, legði tað stóran part av flogferðsluni lamnan. Hetta gjørdi, at Vága Floghavn avgjórði at senda fleiri av sínum starvsfólkum heim heilt ella part av arbeiðstíðini. Tað var uttan løn, men við lønarískoyti úr serligu Korona-skipanini hjá ALS.

Hetta gjørdi, at menninir mistu fleiri túsund krónur um mánaðin í inntøku av heimsendingini, tí Vága Floghavn noktaði at gjalda starvsfólkunum munin millum ískoytið frá ALS og teirra vanligu løn.

Millum teirra, ið vórðu heimsend, vóru tveir limir í Starvsfelagnum, sum í sínari individuella setan vórðu settir

sambært sáttmála hjá Starvsfelagnum. Menninir og felagið lögdu til grund, at menninir hóast heimsending høvdu eitt rættarkrav til sína vanligu løn.

Hinvegin gjørdi Vága Floghavn galdandi, at talan var um eina sokallaða force majeure støðu. Og at hendan støðan gjørdi, at Vága Floghavn hevði rætt til fyribils at senda teir báðar starvsmenninir heim part av arbeiðstíðini uttan annað enn lønarískoytið frá ALS.

Til hetta vísti Starvsfelagið á, at talan er um starvsmenn við ófrávikilugum rættindum til løn sambært sáttmála og lögtingslóginu um starvsmenn.

Gaman í kundu menninir sendast heim fult ella lutvíst, tí at einki arbeiði var til teirra. Teir høvdu tó krav um sína vanligu løn, tí teir vóru ikki sagdir úr starvi.

Av tí at partarnir ikki kundu semjast, stævdi Starvsfelagið Vága Floghavn vegna teir báðar limirnar.

## Prinsipiellur sigur

– Hetta er ein prinsipiellur sigur fyri felagið og setanarrættindini hjá starvsmonnum (funktionerum). Starvsfelagið metir, at við hesum hava vit fingið framhald ///



Starvsfelagið hevur vunnið prinsipielt sakarmál móti Vága Floghavn, sum tryggjar limum felagsins rætt til fulla løn, tá ið teir verða heimsending vegna korona



# SÁTTMÁLIN FYRI POSTA LONGDUR

## Lønarhækkingin í 2022 verður tann sama sum hjá starvsfólkunum hjá Føroya Tele

Trý ára sáttmálin millum Starvsfelagið og Føroya Arbeidsgevarafelag vegna starvsfólkini á Posta, ið skuldi fara úr gildi 31. desember 2021, er longdur eitt ár til 31. desember 2022.

Lønarhækkingin pr. 1. januar 2022 var tann sama sum fyri limir felagsins á Føroya Tele, 1,25%, og verandi sáttmáli verður galdandi til 31. desember 2022.

Nevndin í Starvsfelagnum hevur viðgjørt málið og metir, at tað av praktiskum orsøkum er rættast at leingja sáttmálan eitt ár.

Broytingin ber í sær, at teir sáttmálarnir, sum Starvsfelagið hevur fyri tey bæði almennu partafeløgini, aftur fara at vera fyri somu tíðarskeið.

Skipanin hjá Starvsfelagnum var upprunliga tann, at gjørdir vórðu tvey ára sáttmálar, annaðhvørt ár fyri almenna arbeidsmarknaðin og annaðhvørt ár fyri privata arbeidsmarknaðin, sum eru teir báðir sáttmálarnir fyri ávikavist Posta og Føroya Tele.

Í 2019 varð tó víkt frá hesi siðvenju. Tá varð gjørdur trý ára sáttmáli fyri Posta, av tí at ætlanir vóru um at privatisera fyrirkuna. Mett varð tá, at tryggast fyri starvsfólkini var at gera ein longri sáttmála.

Hetta hevur tó víst seg at vera ein óhøglig skipan, sum nú verður broytt, so at samráðingarnar fyri almenna og privata arbeidsmarknaðin nú aftur verða hvør sær, annaðhvørt ár.



Kristoffur Laksá, nevndarlimur og samráðingarleiarari hjá Føroya Arbeidsgevarafelag og Súni Selfoss, formaður í Starvsfelagnum

# FELAGSTÍÐINDI

staðfest, at sendir ein arbeidsgevari starvsmann til hús við teirri grundgeving, at einki ella minni arbeiði er til hann vegna koronu, so hevur arbeidsgevarin kortini skyldu at gjalda honum vanligu lønina sambært setanaravtaluni, sigur Súni Selfoss, formaður í Starvsfelagnum.

– Limirnir í Starvsfelagnum eru allir starvsmenn og hava krav um sína fullu løn í minsta lagi í einum tíðarskeiði, ið svarar til teirra uppsagnartíð. At senda menninar heim við ongari løn og bert lønariskoytinum frá ALS var brot á teirra setanaravtalur. Tað ber ikki til, m.a. tí at lögtingslógin um starvsmenn er ein starvsrættarlig verjulóg, sum ikki kann frávikjast til bága fyri løntakaran. Tað halda vit, at vit hava fingið staðfest við hesi sakini, sigur Súni Selfoss.

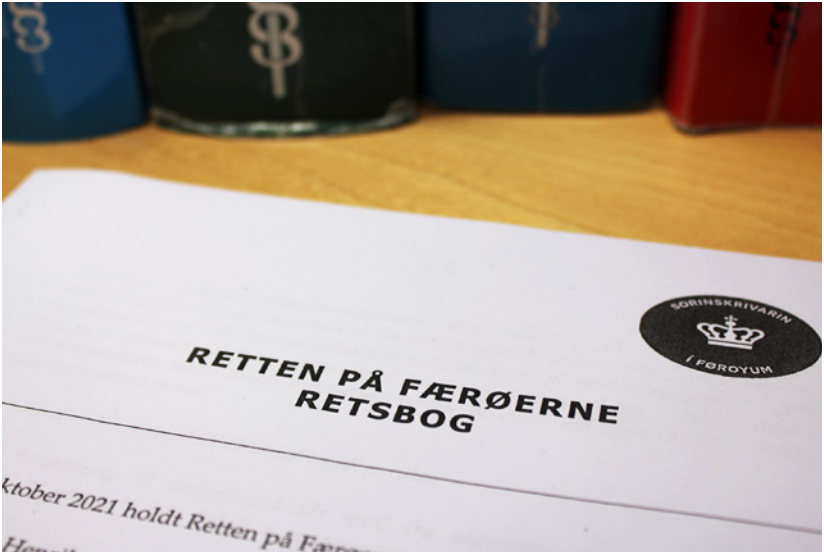
Nógv starvsfólk á privata arbeids-

marknaðinum vórðu send heim eftir Korona-skipanini hjá ALS, tá ið korona-farsóttin rakti landið á vári 2020. Í fleiri fòrum varð tað gjørt uttan løn frá arbeidsgevaranum; bert við lønariskoyti frá ALS.

## Starvsfelagið avvísti semju

Eftir at Starvsfelagið hevði stevnt, royndi Vága Floghavn at fáa semju um málið, men hetta avvístu Starvsfelagið og teir báðir menninir. Orsøkin var, at hetta var eitt týðningarmikið mál, sum tað vóru góð útlit at vinna.

Tað, sum so hendi, var, at beint áðrenn málið skuldi koma fyri í Føroya Rætti, legði Vága Floghavn kongin. Floghavnin rindaði endurgjaldskravið í stevningini og var, sum tapandi parturin, av rættinum áløgð at gjalda allan sakarmálskostnaðin.



Úr rættarbókini hjá Føroya Rætti, sum endar sakarmálið móti Vága Floghavn

# HK ætlar at stevna

Eftir at málið hjá Starvsfelagnum er endað, hevur danska fakfelagið HK eisini ætlanir um at stevna Vága Floghavn vegna 23 av sínum limum á flogvøllinum.

Talan er somuleiðis um starvsfólk, sum vóru send til hús, fult ella lutvíst, á vári 2020 uttan aðra løn enn lønariskoytið frá ALS.

HK var stuðul í sakamálinum hjá Starvsfelagnum. Danska fakfelagið hevði vónað, at Vága Floghavn eisini fór at gjalda lønarmunin til teirra limir, eftir at Starvsfelagið hevði vunnið sína sak.

Men hetta hendi ikki, og tí hevur HK havt ætlanir um at stevna vegna 23 av sínum limum, og verður Starvsfelagið hesa ferð stuðul í einum møguligum sakamáli hjá danska felagnum.



Mynd: Jens Kristian Vang

# Viðtøkusáttmáli fyri starvsfólk á flogvøllinum

## SÁTTMÁLI: Starvsfelagið og Vága Floghavn undirskrivaðu í fjør kollektivan viðtøkusáttmála fyri ávísar starvsfólkabólkar í Vága Floghavn

EIN viðtøkusáttmáli er ein serlig kollektiv avtala, har fakfelag og fyrirøka gera avtalu um, at ein av kollektivu sáttmálum felagsins skal galda fyri ávís starvsfólk ella starvsøki. Starvsfólk, sum annars hava starvast uttan fyri vanligu sáttmálaøki felagsins.

Í hesum føri er tað sáttmálin millum Figgjarmálaráðið og Starvsfelagið, sum er lagdur til grund, ásetingin um samstarvsnevndina undantikin.

Viðtøkusáttmálin er galdandi fyri starvsfólk, sum arbeiða á skrivstovu, í fyrisiting, á teknisku deild og á mekaniska verkstaðnum. Tilsamans eini 10 starvsfólk.

Avtalan kom í gildi 1. juli 2021. Hon merkir, at Vága Floghavn fylgir tí til eina og hvørja tíð galdandi sáttmála millum Starvsfelagið og Figgjarmálaráðið, tá ið um ræður omanfyri nevndu

starvsbólkar. Avtalan millum floghavnina og Starvsfelagið kann sigast upp við 5 mánaða freist.

Setanarsviðurskiftini hjá starvsfólkunum á Flogvøllinum í Vágum hava verið rættiliga ymiskliga skipað, síðani flogvøllurin kom á føroyskar hendur í 2007 og skipaður sum P/F Vága Floghavn árið eftur. Fleiri av starvsfólkunum hava verið undir sáttmála við HK, meðan onnur hava ikki verið undir nøkrum kollektivum sáttmála.

Í summum fòrum hava starvsfólk verið sett eftir sáttmála t.d. við Starvsfelagið í síni persónligu setan. Nú verða fleiri av hesum starvsfólkum so sett eftir kollektivum sáttmála, sum í stóran mun svarar til sáttmálan hjá teimum, ið starvast hjá landinum.

# ÁLITISFÓLKAFUNDIR 2021

Starvsfelagið hevur tveir árligar álitisfólkafundir.

Ætlanin var at hava fyrra álitisfólkafundin 9. juni 2021, men orsakað av vaksandi tali á korona-tilburðum valdu vit at avlýsa fundin. Sostatt bleiv bert ein árligur álitisfólkafundur hildin 1. desember 2021 í Smæruni.

Súni Selfoss kunnaði um sáttmálasamráðingarnar við Figgjarmálaráðið og Kommunala Arbeidsgevarafelagið og um úrslit av kanning við álitisfólkum um organisering av limum á arbeidsplássinum.

Jónheðin Tróndheim, fulltrúi á Landsgrannskoðanini, greiddi frá Varskógvaralógini, og hvørji rættindi og hvørjar skyldur fylgja við lógini.

Jan Otto Holm, figgjarfrøðingur, og Regin Berg, stjórn málafrøðingur, hava gjørt eina kanning fyri Fakfelagssamstarvið, Heilsuhjálparafelag Føroya og Heilsurøktarafelag Føroya um fyrimunir og kostnaðir við at stytta arbeidsvøkuna niður í 37 tímar. Teir greiddu í stuttum frá úrslitinum av kanningini.

Nýggja dátuverndarlógin, sum kom í gildi 1. januar 2021, hevur kravt, at felagið hevur sett seg inn í viðurskiftini, og hetta er eisini galdandi fyri álitisfólkini. Kári Davidsen, advokatur og dátuverndarfólk hjá Starvsfelagnum, legði fram eina mannagongd til álitisfólk. Hetta er um hvussu persónsupplýsingar skulu handfarast trygt og lógliga.

Heri á Rógvi frá felagnum Lóður gjørdi eina kanning fyri miðfyrisingina á vári 2021 um m.a. strongd á arbeidsplássum. Hann greiddi frá tí partinum, ið var viðkomandi fyri okkara limir.

Til seinast hevði Elisa Vang, stand up skemtari, eitt lætt og stuttligt innlegg við einum fakfelagsligum vinkli.

Fleiri nýggj álitisfólk vóru á fundinum. Álitisfólkini fáa, sambært sáttmálanum, frí við løn at luttaka á hesum fundum. Evnini eru vanligu aktuella felagsviðurskifti, sáttmálaviðurskifti og samfelagsviðurskifti.

Val av álitisfólkum er annaðhvørt ár, í oktobur og novembur, og val var í heyst. Nývaldu álitisfólkini skulu á tvey álitisfólkaskeið í 2022.



Álitisfólk á fundi í Smæruni





**Hotel Brandan, 10. januar.** Nevndin í Starvsfelagnum møtist at viðgera gongdina, áðrenn semingin byrjar. Spenningur er í luftini. Á myndini til vinstu: Borgný Mohr, nevndarlimur, Hilmar Augustinussen, nevndarlimur, Súi Selfoss, formaður, Noomi Rasmussen, næstforkvinna, og Birta Kjærabæk, nevndarlimur.



# Felags tingingar á almenna arbeiðsmarknaðinum

**Hósdagin 13. januar** skrivaðu Starvsfelagið øðrumegin og Figgjarmálaráðið og Kommunala Arbeiðsgevarafelagið hinumegin undir nýggjan trý ára sáttmála. Fá innlit í drúgvu samráðingargongdina, sum endaði hjá Semingsstovninum, og í semjuna, sum spurdist burturúr. Í orðum og myndum

Myndir: Jens Kristian Vang

**FELAGID** fór í summar undir at savna inn ynski til broytingar í sáttmálunum frá álitisfólkunum. Freistin at handa krøv var 27. august, og síðan varð farið undir at viðgera og raðfesta ynskini, sum vórðu skipað sum sáttmálakrøv frá felagnum í samráðingunum.

## 12 samráðingarfundir

Krøvini vórðu handað mótpartinum á fundi 22. septembur, og samráðingarnar

byrjaðu 29. septembur. Sáttmálarnir fóru úr gildi 1. oktobur. Tilsamans vóru 12 samráðingarfundir í tíðarskeiðnum fram til 29. novembur. Tá lögdu partarnir frá sær, tí ikki komst víðari. Og Semingsstovnurin varð boðsendur.

Ætlanin var at byrja semingina 7. desembur, men hetta mátti útsetast, tí fleiri í samráðingartoyminum vóru smittað við koronu. Síðan var ætlan at royna aftur 6. januar, men aftur tá

varð útsett vegna koronu, og semingin byrjaði loksins 10. januar.

12. januar var semingsuppskot frá Semingsstovninum klárt, og freist varð givin til dagin eftir kl. 13 at svara, 13. januar. Semingsuppskotið varð viðgjørt á fundi við álitisfólkini í felagnum fyrrapartin 13. januar, og tíðliga seinna partin var greitt, at báðir partar høvdu góðtikið semingsuppskotið.

Semjan varð undirskrivað sama dag.



**Hotel Brandan, 10. januar.** Partarnir møtast til ein kaffimunn í gongini uttan fyri fundarhølið, áðrenn farið verður inn. Umboð fyri Starvsfelagið, lønardeildina í Figgjarmálaráðnum, Kommunala Arbeiðsgevarafelagið og Semingsstovnin eru til staðar. Lagið tykist gott og høvi er at prátta eina løtu. Fremst á myndini omanfyri sæst Terje Sigurðsson, semingsmaður og í bakgrundini frá vinstu síggjast Anita Fugl, leiðari hjá Kommunala Arbeiðsgevarafelagnum, Una Christiansen, fulltrúi frá lønardeildini, Súi Selfoss, formaður í Starvsfelagnum, Birta Kjærabæk, nevndarlimur í Starvsfelagnum, og Noomi Rasmussen, næstforkvinna í Starvsfelagnum. Á myndini til hægri: Jan Mortensen, stjóri á lønardeildini í Figgjarmálaráðnum.







**Hotel Brandan, 10. januar.** Semingsfundurin er byrjaður. Á myndini vinstrumegin Per Martin Gregersen, næstformaður í Kommunala Aarbeiðsgevarafelagnum, Pauli Trond Petersen, formaður, Jónleyp J. Bech, fulltrúi, Anita Fuglø, leiðari, Una Christiansen frá lørardeildini, Jan Mortensen, stjóri á lørardeildini og Súsanna Leo, hjálparsemingsfólk. Á myndini omanfyri frá vinstri Noomi Rasmussen, næstforkvinna, Hilmar Augustinussen og Birita Kjærbæk, nevndarlimir.



Borgný Mohr og Birita Kjærbæk, nevndarlimir, kjakast um semingsuppskotið.

Hilmar Augustinussen, nevndarlimur, á seinasta fundinum áðrenn uppskotið verður lagt fram.



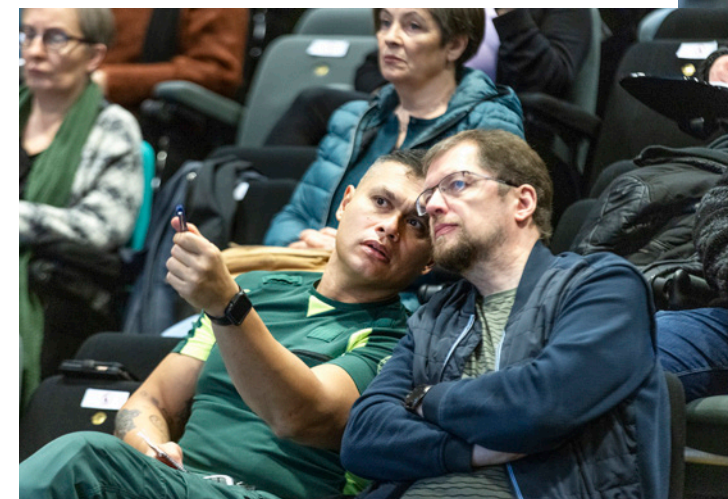
**Smæran, 13. januar.** Súni Selfoss, formaður, leggur semingsuppskotið fram fyri álitisfólk felagsins, trýggjar tímar innan evstamark. Nógv eru møtt í Smæruni og fleiri fylgja eisini við á netinum. Álitisfólkini siga sína hugsan og nógvir spurningar eru eisini.

Formaðurin og umboð fyri nevnd og umsiting hjá Starvsfelagnum í Smæruni, tá semingsuppskotið var til viðgerðar millum álitisfólkini.



**Starvsfelagið, 13. januar.** Semingsstovnurin hevur lagt uppskot til seming fyri partarnar, sum hava til kl. 13 at svara. Nevndin í Starvsfelagnum hittist til fund fyrrapartin, áðrenn uppskotið skal leggjast fyri álitisfólkini.

Nevndin er sum heild nøgd við semingsuppskotið. Á myndini frá vinstri: Hilmar Augustinussen, Noomi Rasmussen, Borgný Mohr, Birita Kjærbæk, Anna Johannesen og Súni Selfoss.



Álitisfólk frá Sjúkraflutningstænastuni á Landsjúkrahúsinum á fundi í Smæruni.



Álitisfólk gera viðmerkingar til semingsuppskotið í Smæruni.



**Losjan, 13. januar**, stutt eftir kl. 13. Partarnir boða frá, at semingsuppskotið er góðtikið frá báðum síðum. Tíðindafólk eru eisini við, tá semjan verður undirskrivað. Á myndini sæst í baki á landstýrismanninum, Jørgen Niclasen, Terje Sigurðsson, semingsmaður, Jan Mortensen skrivar undir, Noomi Rasmussen og Birita Kjærbæk.



Semjan er undirskrivað. Súni Selfoss og Jan Mortensen taka í hondina á hvørjum øðrum, aftanfyri Súna síggjast Jørgen Niclasen og Pauli Trond Petersen, síðan Terje Sigurðsson, semingsmaður, og til høggu síggjast Noomi Rasmussen, Birita Kjærbæk og Borgný Mohr hómast til høggu.



Høvuðspersónarnir í sáttmála-samráðingunum, frá vinstri: Anita Fuglø, Jan Mortensen og Súni Selfoss.



# 3 ára sáttmálar fyri land og kommunur

**SEMJA 2022:** Starvsfelagið hevur gjørt trý ára sáttmálar við ávikavist Fíggjarmálaráðið og Kommunala Arbeidsgevarafelagið, sum komu í gildi 1. oktober 2021. Hesa ferð vórðu báðir sáttmálarnir gjordir í senn

**SEMINGSSTOVNURIN** mátti upp í leikin, áðrenn tað eydnaðist at fáa semju í lag millum Starvsfelagið øðrumegin og Fíggjarmálaráðið og Kommunala Arbeidsgevarafelagið hinumegin.

Landið og kommunurnar hava hvør sín sáttmála, og vanliga eru samráðingarnar í almenna geiranum eisini hvør sær. Men hesa ferð samráddust almennu arbeidsgevararnir saman.

## 6,2% í lønarhækking tilsamans

Nýggju sáttmálarnir við Fíggjarmálaráðið og Kommunala Arbeidsgevarafelagið eru galdandi frá 1. oktober 2021 til 30. septembur 2024.

- Lønirnar hækka soleiðis:
- 1. januar 2022 hækka lønirnar 1,25%
- 1. oktober 2022 hækka lønirnar á lønarstigum 1-20 við 740 kr. og á lønarstigum 21-50 við 540 kr.
- 1. oktober 2023 hækka lønirnar 2,75%

Fyrsta árið svarar lønarhækkingin til tað, onnur feløg hava fingið frammanundan.

Eftir útrokningunum hjá Starvsfelagnum svara lønarhækkingarnar annað árið í sáttmálaskeiðnum til á leið 2,2% og tilsamans fyri trý ára sáttmálaskeiðið 6,2%.

Aðrar broytingar, sum ikki beinleiðis viðvíkja lønarkrøvum, eru eisini gjordar í sáttmálunum.

## Sløkkiliðsfólk og portørar

Millum annað eru týðandi broytingar gjordar í sáttmálum og avtalum fyri sjúkraflutningstænastuna og sløkkiliðið, sum eru eitt greitt framstig.

Summar seravtalur, sum hava ligið uttan fyri sáttmálan, eru nú komnar inn í sáttmálan, og vaktargjöld verða hækkað, so tey nærkast ásetingini í høvuðssáttmálanum.

Hetta er ein byrjan til at javnseta hesar fakkbólkarar við aðrar bólkar í felagnum. Felagið hevur í hesum sambandi eisini gjørt avtalu við arbeidsgevaran um at arbeiða víðari við hesum málinum, so at skeivleikin verður rættaður.

## Aðrar broytingar

Sáttmálarnir fyri ávikavist landið

og kommunurnar/kommunalar felagsskapir líkjast, men eru tó ólíkir á økjum, ið annars eru sambærilig. Nú umboð fyri allan tann almenna arbeidsmarknaðin hava sitið saman til samráðingarnar, eru tillaganir gjordar, soleiðis at ásetingar á sambæriligum økjum nú eru líka í báðum sáttmálunum fyri almenna arbeidsmarknaðin.

Eisini eru broytingar gjordar í ásetingum um vaktargjöld, viðbótur og flokkingar, og samsýningin fyri sjóvegis ferðing í sambandi við skeiðsluttøku er betrað í nýggja sáttmálanum. Tað fer at koma teimum til góðar, sum fara í skeiðsørindum um Suðuroyarfjørð.

Eisini hava partarnir avtalað eitt protekollat, har teir saman fara at viðgera avbjóðingarnar, sum Talgildu Føroyar hava við sær, m.a. fyri starvsfólkasíðuna. Eitt nú skal ljós varpast á møguleikarnar hjá almennu arbeidsgevarunum at bjóða fakliga førleikamenning, tá ið starvsfólk hava brúk fyri upplæring og dagføring av sínum førleikum til tess at mæta teimum nýggju tekniligu avbjóðingunum.



## STARVSFELAGIÐ Í POLITISKU SKIPANINI

At Starvsfelagið er ein aktivur og sterkur partur av føroyska arbeiðsmarknaðinum, er einki at ivast í. Felagið verður javnan biðið um at luttaka í ymsum almennum orðaskifti, eitt nú fundum og hoyringum í politisku skipanini viðvíkjandi málum, sum hava ávirkan á arbeiðsmarknaðin og løntakaran so ella so.

Tá ið uppskot koma fyri løgtingið at taka støðu til, verða tey viðgjörd í nevnd, har hoyringspartar verða innkallaðir at siga sína hugsan, áðrenn nevndin skrivar álit um málið til løgtingið. Alt hetta fer fram, áðrenn løgtingsfólk atkvøða í málinum.

Starvsfelagið er javnan innkallað til hoyringsfundir í løgtinginum um arbeiðsmarknaðarmál. Talan hevur bæði verið um uppskot frá samgongu og andstøðu. Seinasta árið hava umboð úr felagnum verið á fundi í mentanarnevndini, rættarnevndini og fíggararnevndini um ymisk uppskot um broytingar í lógini, bæði vegna Starvsfelagið og umboðandi Fakfelagssamstarvið.

Hóast felagið fegnast um møguleikan at verða hoyrt, kann staðfestast, at sitandi samgongu ikki dámar væl at lutta eftir okkum, og hon hevur í flestu førum gjørt ímóti okkara ráðum.

Starvsfelagið mótmælti sum hoyringspartur, saman við øðrum fakfeløgum umboðandi 50% av føroysku arbeiðarafjøldini, at broytingar vórðu gjørdar í nevndini hjá Landsbankanum og Búskaparráðnum, men ætlaðu broytingarnar vórðu framar kortini.

Starvsfelagið stuðlaði sum hoyringspartur uppskotunum hjá andstøðuflokkunum at broyta ólavsøkuaftan til heilan frídag, at gera lóg, ið bannar mismuni á arbeiðsmarknaðinum, at kanna møguleikar fyri einum nýggjum almennum lønarstiga, at tryggja løntakarum minst 5 vikur frítíð við lóg og at styttja arbeiðsvikuna til 37 tímar. Tá ið atkvøtt varð í tinginum, var meirilutin ímóti øllum hesum uppskotunum.

**Súni Selfoss, formaður í løgtinginum, tá hann var til eina hoyring í rættarnevndini vegna Starvsfelagið.**



## FELAGSTÍÐINDI

# 37 tíma arbeiðsvika

**KANNING:** Nettokostnaðurin av at styttja arbeiðsvikuna á almenna arbeiðsmarknaðinum niður í 37 tímar er 104,4 mió. krónur, og fyrimunirnir eru nógvir. Hetta vísir kanning, sum serfrøðingar hava gjørt fyri átta fakfeløg á almenna arbeiðsmarknaðinum. Fyrimunirnir eru m.a. betri sálarheilsa, færri sjúkradagar, øktur effektivitetur á arbeiðsplássinum og betri javnvág millum familju- og arbeiðslív. Tølini vísa, at samlaði kostnaðurin av at styttja arbeiðsvikuna er væl lægri enn tær 750 mió. krónurnar, sum politiski myndugleikin áður hevur spátt

Tað eru Jan Otto S. Holm, búskapar- og fíggarfrøðingur, og Regin Berg, stjórnsmálafrøðingur, ið hava gjørt kanningina „37 tíma arbeiðsvika, fyrimunir og vansar“ fyri Starvsfelagið og sjeið onnur fakfeløg á almenna arbeiðsmarknaðinum. Kanningin varð lögð alment fram í Smærni í Havn 5. oktober í fjør.

Endamálið við kanningini er at lýsa fyrimunir og avleiðingar við 37 tíma arbeiðsviku, og hvør kostnaðurin er av at íverkseta hesa broyting.

Kanningin staðfestir fyri tað fyrsta, at kostnaðurin av styttu arbeiðsvikuni verður nógv ferðir minni, enn umboð fyri samgonguna hava ført fram fyrr í kjakinum um 37 tíma arbeiðsvikuna.

Verða tølini í kanningini umroknað til allan tann almenna arbeiðsmarknaðin, er samlaði kostnaðurin 104,4 mió. krónur. Hetta er kostnaður, sum m.a. fer til at gjalda hægri løn til fólk, ið eru í parttíðarstørvum, og at seta fleiri fólk í starv.

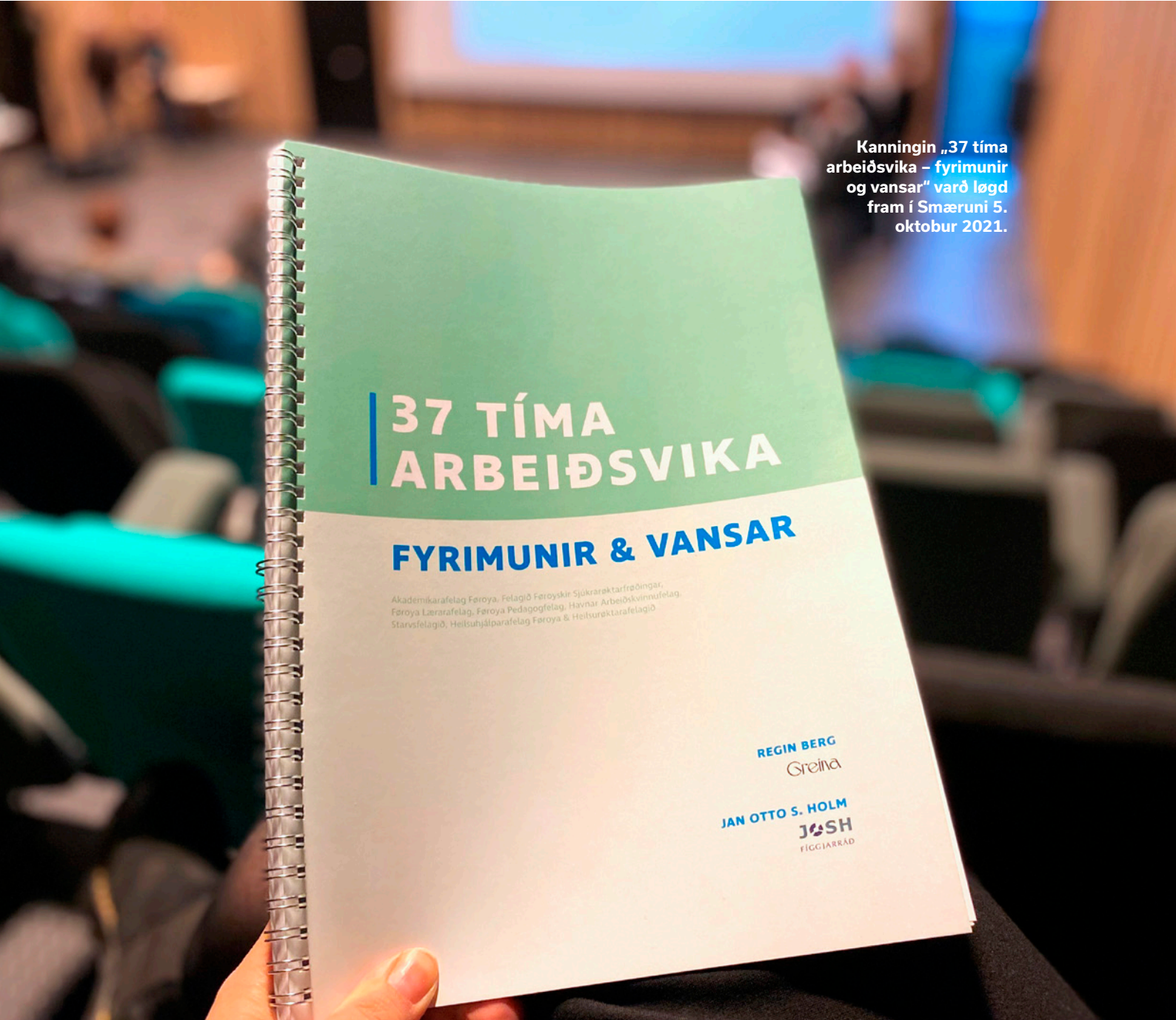
framhald ///

### Veruligi kostnaðurin 85-90 mió.

Fleiri viðurskipti tala tó fyri, at veruligi kostnaðurin fyri samfelagið verður minni enn hetta.

Verður arbeiðsvikan stytt, fær landskassin hægri skattainntøkur frá forskattingini av pensjónunum, umframt at økta uppsparingin hevur við sær økta mótrokning í fólkapensjónini. Hetta merkir eina sparing í útgjaldi av fólkapensjón, væntandi millum 14,6 og 20,5 mió. krónur árliga fyri samlaða almenna arbeiðsmarknaðin. Við hesum fara bruttoútreiðslurnar væntandi at liggja millum 85 og 90 mió krónur.

Harumframt eru fólkini, sum fáa økta inntøku av broytingini, í stóran mun fólk, sum brúka nógv av inntøkuni hjá sær til forbrúk. Tískil gevur hetta nógvan øktan búskaparligan aktivitet og sostatt eisini øktar inntøkur hjá tí almenna. Hetta er tann sokallaða multiplikatorávirkanin, sum eisini telur rætta vegin. Hvussu nógv er tó ikki vist.



## FAKTA: KANNINGIN

**Tað eru Jan Otto S. Holm, búskapar- og fíggarfrøðingur, og Regin Berg, stjórnsmálafrøðingur, ið hava gjørt kanningina „37 tíma arbeiðsvika, fyrimunir og vansar“ fyri átta fakfeløg á almenna arbeiðsmarknaðinum.**

Kanningin er víðfevnd og umrøður effektivitet, kappingarføri, sálarheilsu, framtíðar arbeiðsmarknaðin og javnvágina millum familju- og arbeiðslív. Somuleiðis lýsir kanningin royndir aðrastaðni við at styttja arbeiðsvikuna.

Kanningin byggir á umfatandi talgrundarlag, tilsamans 5.630 løntakarar, har 4.448 starvast hjá landinum og 1.182 á kommunala økinum. Ein greining av arbeiðsbrotinum vísir, at teir 5.630 løntakararnir svara til 4.386 ársverk, har 3.904 ársverk eru mánaðarlønt, og 482

ársverk eru tímalønt. Við støði í talgrundarlagnum, eru lønar- og skattatøl hjá teimum 5.630 løntakarunum roknað út.

Tað eru átta fakfeløg, ið hava tikið stig til at gera kanningina, men fakfeløgini hava á ongan hátt havt ávirkan á úrslitini í kanningini.

Feløgini, ið varða av kanningini, eru:

Fakfelagssamstarvið (Akademikarafelag Føroya, Felagið Føroyskir Sjúkrarøktarfrøðingar, Føroya Lærarafelag, Føroya Pedagogfelag, Havnar Arbeiðskvinnufelag og Starvsfelagið), Heilsuhjálparafelag Føroya og Heilsurøktarafelagið



18 NÝGGJ ÁLITISFÓLK

Annaðhvørt ár er nýval av øllum álitisfólkum í okkara álitisfólkaskipan. Val av nýggjum álitisfólkum fór fram í oktobur og novembur 2021.

Tað eru limir okkara á deildum/ stovnum, har fleiri enn 5 limir starvast, ið hava rætt at velja og stilla upp til álitisfólkaval.

Í løtuni eru knapt 100 álitisfólk í okkara álitisfólkaskipan. Álitisfólkini hava sum høvuðsuppgávu at tryggja, at sáttmálarnir verða hildnir á arbeiðsplássunum.

18 álitisfólk eru nývald. Tey nývaldu fara á grundskeið 1 í vár, og í heyst fara tey á grundskeið 2. Skeiðini plaga at vara 2 ella 3 dagar hvørja ferð. Vanliga hava skeiðini verið við gisting, men tað var ikki seinast orsakað av koronu. Hvussu verður í ár, er ikki greitt enn.

Á skeiðunum fáa álitisfólkini grundleggjandi kunneleika um, hvat uppgávan hjá álitisfólkunum er, og hvat sáttmálin og viðkomandi arbeiðsmarknaðarlógir merkja. Eisini verða onnur spennandi evni, ið hava við tað sálarliga arbeiðsumhvørvið at gera.

Vit ynskja øllum teimum nývaldu til lukku við valinum og gleðast um, at tey hava tikið ta týðningarmiklu uppgávuna á seg.



Álitisfólk á fundi í Smæruni

FELAGSTÍÐINDI

Somuleiðis verður ein vinningur hjá tí almenna minni strongd og færri sjúkradagar, sum í dag kosta tí almenna nógvan pening. Hetta hevur við sær, at fólk slítast minni og megna at arbeiða størri part av lívinum. Harumframt vísa kanningar eisini, at færri mistøk fara at henda í heilsu- og røktargeiranum.

Betri lívsgóðska og øktur effektivitetur

Kanningar frá øðrum londum vísa greitt, at tað eru fyrimunir at stytta arbeiðsvikuna, men vansarnir eru truplari at finna. Kanningar staðfesta aftur og aftur, at styttri arbeiðsvika hevur við sær minni sjúkrafráveru, minni kropsliga pínu og minni sálarligt trýst, og tí eru fólk betur fyri. Hetta minkar eisini um trýstið á vølfærdar-tænasturnar.

Harumframt vísir tað seg, at starvsfólk arbeiða effektivari, tá ið arbeiðsdagurin er styttri. Tá ið starvsfólk ikki eru troytt, fáa tey betur savnað seg um arbeiðið, og tey verða effektivari størri part av arbeiðstíðini. Fyri stóran part av almenna arbeiðsmarknaðin merkir hetta, at hóast fólk arbeiða styttri, so verður ikki brúk fyri at seta fleiri fólk í starv á hesum arbeiðsøkinum.

Royndirnar vísa, at effektiviteturin fer upp í vinnum, sum hava uppgávu-tongt arbeiði, við kreativum virksemi og t.d. skrivstovuarbeiði. Hinvegin økist effektiviteturin ikki í vinnum, sum hava meira vaktarlíknandi arbeiði. Hetta er serliga galdandi fyri røkt, heilsu, barnamenning og undirvísing.

Royndir úr øðrum londum vísa eisini, at tá ið arbeiðsvikan bleiv styt, fóru mong, ið arbeiddu parttíð, at arbeiða meira. Hetta vigar í stóran mun upp móti teirri arbeiðsorkuni, sum kann fara at mangla á ávisum arbeiðsøkjum.

Nærkast fulltíðarstarvi

Í Føroyum eru tað lutfalsliga nógv starvsfólk, serliga kvinnur, ið arbeiða niðurstetta tíð. Vandin við hesum er, at kvinnurnar verða figgjargliga verri fyri enn menninir, tær fáa minni samansparing og litla samansparing til pensjónsárin.

Við niðurstettari arbeiðsviku fara nógv starvsfólk, serliga kvinnur, at nærkast



fulltíðarstarvi, og hetta fer í sjálvum sær at geva teimum eina lønarhækking.

Ein fyrimunur við at stytta arbeiðsvikuna verður sostatt, at ein strukturellur samfelagstrupulleiki fer at minka.

Gagnar familjuni

Stytt arbeiðsvika merkir minni tíðartrýst, betri umstøður til húsarhaldið og meira yvirskot at hjálpa og stuðla hvør øðrum. Royndir úr Íslandi og aðrastaðni vísa, at styttest arbeiðsdagurin, verða børnini meira saman við foreldrunum og sínum nærmastu. Jaliga ávirkanin sæst aftur í gerandisdegnum á dagstovnum og skúlum. Børnini fáa minni strongdan gerandisdag.

Tølini vísa, at kvinnur á almenna føroyska arbeiðsmarknaðinum í stóran mun arbeiða niðurstetta tíð. Mannfólk ynskja sær hinvegin, sambært kanningum í Evropa, sum heild meira tíð saman við børnunum, og hendan broytingin gevur teimum tann møguleikan. Tí kann tað hugsast, at styttri arbeiðsvika sannlíkt sum heild fer at økja um nøgdsemið í familjum, minka um konfliktirnar, og er

tískil eisini sera gagnlig, tá ið um ræður umstøðurnar hjá børnum.

Kappingarførið óbroytt

Royndirnar aðrastaðni vísa, at tað hevur ikki ávirkað kappingarførið hjá londum, at tey hava styt um arbeiðsvikuna. Hetta komst av, at kappingarneytar stytta arbeiðstíðina um sama mundið, og tað hevur ikki ávirkað kappingarførið hjá teimum londum, sum hava gjørt broytingar í nýggjari tíð.

Arbeiðstíðin hevur alsamt størri leiklut, tá ið fólk velja sær arbeiði, og tí hevur arbeiðsvikan ávirkan, tá ið tað snýr seg um kappingina um arbeiðsmegi. Føroyar kappast fyrst og fremst við Danmark um arbeiðsmegi. Í Danmark hava flestu starvsfólk á almenna arbeiðsmarknaðinum 37 tíma arbeiðsviku, íroknað matarsteðg, og hetta kann ávirka, hvar fólk við familju velja at arbeiða.

Samstundis kann broytingin gera tað væl meira lokkandi at arbeiða í um-sorganar- og heilsustørvum, ið sálarliga eru sera krevjandi, og betra um kappingarførið móttvegis eitt nú Danmark. ■

FAKTA: LÓGARUPPSKOT Í TINGINUM

Javnaðarflokkurin hevur tvær ferðir í hesum valskeiðnum lagt fram uppskot um at stytta arbeiðsvikuna.

Fyrri ferð var í august 2020 og seinnu ferð í oktobur 2021, eftir at kanningin „37 tíma arbeiðsvika – fyrimunir og vansar“ frá Fakfelagssamstarvinum, Heilsuhjálparafelagnum og Heilsurøktarafelagnum varð lögð fram.

Fyrri uppskotið varð felt við 16 atkvøðum ímóti og 10 fyri. Seinna uppskotið er eftir fyrstu viðgerð í Løgtinginum beint í Rættarnevndina til viðgerðar. Ikki er greitt enn, nær málið fer til 2. viðgerð í tinginum.

Umboð úr Fakfelagssamstarvinum vórðu boðin til hoyringsfund í Rættarnevndini saman við Jan Otto S. Holm og Regin Berg, sum hava gjørt kanningin, at greiða frá okkara sjónarmiði.

Javnaðarflokkurin mælir í uppskotinum til, at arbeiðsvikan verður styt stigvíst, t.d. við einum tíma annað hvørt ár. Uppskotið leggur eisini upp til, at mánaðarlønt fáa somu løn fyri færri arbeiðstímar, og at tímalønt t.d. í privatu vinnuni fáa yvirtíð eftir 37 tímar, hóast tey halda fram at arbeiða 40 tímar um vikuna.

Uppskotið leggur eisini upp til, at semja verður gjørd eftir leistinum við tripartasamstarvi millum politiska myndugleikan, fakfeløgini og arbeiðsgevarafeløgini.

Ivasamt er, um uppskotið til samtyktar um at stytta arbeiðsvikuna verður samtykt. Men Starvsfelagið fer at arbeiða fyri at stytta arbeiðsvikuna, so leingi sum tað skal til fyri at fáa málið ígjøgnum.



# Posta burtvísti av órøttum

**FØROYA RÆTTUR:** Posta varð í fjør heyst dømt at hava burturvíst postmannin Sunleif Álaberg av órøttum. Málið vísir, at arbeidsgevarar mugu ansa sera væl eftir ikki at leypa framav, heldur Starvsfelagið. Hetta vísir týðningin av at vera limur í fakfelag, heldur høvuðspersónurin

POSTA varð í fjør heyst dømt at gjalda Sunleif Álaberg 252.000 kr. umframt rentu í endurgjaldi. Harafturat varð Posta dømt at gjalda Starvsfelagnum góðar 27.000 kr. í sakarkostnaði, umframt egnan sakarmálskostnað.

Sunleif Álaberg hevði arbeitt sum postboð í meira enn 30 ár. Fyrst í októbur 2020 helt leiðari hansara seg hava prógv um, at hann hevði snýtt Posta og skrivað sær meira arbeidstíð, enn hann átti.

Hann varð burturvístur. Sendur heim beinanvegin, uttan uppsagnartíð og uppsagnarløn. Hann varð ongan tíð hoyrdur um tær faktisku umstøðurnar, sum leiðarin legði til grund fyri burturvísingini.

Sunleif fór til Starvsfelagið, sum hansara vegna stevndi eftir endurgjaldi fyri burturvísing av órøttum. Dómur varð sagdur umleið eitt ár seinni, og Sunleif fekk fult viðhald í sínum kravi og pástandi.

## Eltur og eygleiddur

– Hetta er ein stórur lætti, at vit hava vunnið málið. Nú havi eg reinsað mítt navn, segði Sunleif Álaberg, eftir at dómurin varð sagdur.

Fyri hann og familjuna var tað ein hørð og tyngjandi tíð. Tað vísti seg, at Posta hevði elt og eygleitt hann tveir

dagar í októbur 2020 fyri at útvega sær prógv um, at hann hevði snýtt við arbeidstíðini.

Tey seinastu árin hevði hann nógva yvirtíð, sum í mestan mun stavaði frá umlegging av postútberingini, og leiðari hansara setti sær fyrri at eftirkanna hann – í loyndum. Við GPS-skipanini og við myndatøku. Alt hetta varð lagt fram í rættinum.

– Tað er óhugnaligt, at leiðarin hjá mær á Posta hevur staðið og eygleitt meg í tveir dagar og tikið myndir, m.a. inn í túnið heima við hús. Eg helt næstan, at eg var í einum dreymi, men tað vísti seg at vera veruleiki, segði Sunleif Álaberg við Dag og Viku 14. októbur í fjør.

Dómurin tekur ikki støðu til eltingina, fotografering og GPS. Hann snýr seg burturav um tann starvsrættarlaga spurningin, og Sunleif fær fult viðhald. Hann hevði ikki snýtt nakran.

## Verið í fakfelag!

Í dag vil hann ráða øllum starvsfólkum til at vera limir í fakfelag, tí uttan fakfelagið kundi verið verri statt:

– Eg vil mæla øllum til at vera í einum fakfelag, um at

seta seg í samband við fakfelagið beinanvegin. Fakfelagið tók tað sera professionelt. Og til arbeidsgevararnar: Tosið fyrst við starvsfólkini. Høvdu teir gjørt tað, eri eg vísur í, at einki mál hevði verið hjá mær.

## Ein ávaring til arbeidsgevarar

Starvsfelagið heldur, at hesin dómurin er eitt greitt signal til framhald //

## FAKTA: DÓMURIN

**Posta varð dømt í Føroya Rætti og avgjórði ikki at kæra málið fyrri landsrættin**

Í dóminum sigur rætturin m.a.:

- at eftir tí, sum er komið fram, má staðfestast, at starvsmaðurin í fullan mun hevur røkt sítt arbeiði
- at man ikki kann staðfesta, at maðurin hevur við tímaskrásetingini ella av órættum drigið sínar arbeidisdagar út fyri at fáa yvirtíð
- at Posta visti alt um tímaskrásetingina og yvir longri tíð eisini hevur goldið honum fyri yvirtíðartímarnar uttan at seta spurnartekn við nakað
- at sjálvt um maðurin í tveimum færum hevur verið burtur frá arbeiðnum til læknakanning á landssjúkrahúsinum uttan at siga frá, og í einum føri var inni og heilsaði upp á familju til hátíðarhald, so er tað ikki nóg mikið til at staðfesta grovt mishald av tænaðstuni, og at henda fráveran ikki hevur ávirkað arbeidssuppgávurnar, sum maðurin sjálvur hevur avgreitt, uttan at neyðugt varð við avloysara

Rætturin leggur dent á ta longu starvstíðina hjá Sunleifi Álaberg og sigur, at hetta førir við sær skerpaði krøv til grovheitina av mishaldi, sum er eitt krav fyri at burturvísa starvsfólki.

Sunleif Álaberg fekk í Føroya Rætti fult viðhald í, at hann varð burturvístur av sínum arbeidsplassi av órøttum. Nú skal Dátueftirlitið taka støðu til, um arbeidsgevarin helt lóggávuna um persónsupplýsingar, tá hann tók myndir av Sunleifi og nýtti GPS-tøkni í starvsfólkamálinum.



NSO (NORDISKE STATS-  
TJENESTEMENNS  
ORGANISATION)



Formaðurinn í Starvsmálagnum á netfundi við norðurlandskar starvsmálagar í Nordiske Statstjenestemenms Organisation.

NSO, Nordiske Statstjenestemenms Organisation, er felagsskapur fyri fakfeløg í almenna geiranum í Norðurlondum, sum Starvsmálagið er limur í.

Síðani korona byrjaði í mars 2020, hevur virkseimið í felagsskapinum verið skert. Eingin ráðstevna hevur verið hildin, og fundarvirkseimið hevur verið gjøgnum internetið.

Í septembur í 2021 var ein skái í koronutilmælunum, so ráðiligt var at halda ein vanligan fund í Keypmannahavn.

Ráðstevnan, sum eftir ætlan skuldi vera í aug./sept. 2021, er flutt til at vera í 2022 í Halden í Noregi.

Koronustøðan hevur havt við sær eitt nýtt arbeiðslív: heimaarbeiði, sum sáttmálar og aðrar avtalur, t.d. um arbeiðsumhvørvi, ikki leggja upp fyri. Spurningurin er, hvørjir fyrimunur og vansar eru í hesum nýggja arbeiðslívi hjá starvsmálagnum og fakfeløgum.

Hesi viðurskipti verður kjakast um á komandi ráðstevnu, umframt hvørja ávirkan farsóttin hevur havt og fer at hava á norðurlandsku vælferðarskipanina.

FELAGSTÍÐINDI

arbeiðsgevararnar um at ansa øgiliga væl eftir, áðrenn teir fara til eitt so ógvusligt inntriv sum at burturvísa starvsmálagi. Í hesum føri varð eingin ávaring givin, áðrenn arbeiðsgevarin nýtti evsta møguleikan: burturvísing.

– Vit uppliva tíverri viðhvørt, at arbeiðsgevarar leypa framav. Starvsmálagið vónar, at hesin dómurinn kann vera ein áminning til arbeiðsgevararnar um, at teir altíð mugu royna at loysa trupulleikar á arbeiðsplássinum fyrst við samrøðum og ávaringum, áðrenn teir fara til uppsøg og enntá til eitt so víðgongt stig sum burturvísing, sigur Súi Selfoss, formaður í Starvsmálagnum.

– Arbeiðsgevarar skulu altíð brúka tað gula kortið fyrst, áðrenn teir fara djúpt niður í lummarnar eftir tí myrkareyða kortinum og burturvísa starvsmálagi, sigur hann.

– Dómurinn er eisini ein áminning um, hvussu stóran týðning tað hevur, at starvsmálag verða hoyrd í málum um burturvísing. Um máðurinn hevði verið hoyrdur, og málið hevði verið betur lýst beinanvegin, høvdu vit helst sloppið undan, at tað nakrantíð kom so vítt. So vónandi verður hetta ein lærupengi hjá onkrum til næstu ferð, sigur formaðurinn.

Dátueftirlitið kannar heimildina



Eftir áheitan frá Sunleifi Álaberg og Starvsmálagnum hevur Dátueftirlitið avgjørt at kanna, um Posta fór út um mark, tá ið leiðslan tók myndir og nýtti GPS-skipanina í málinum um burturvísing

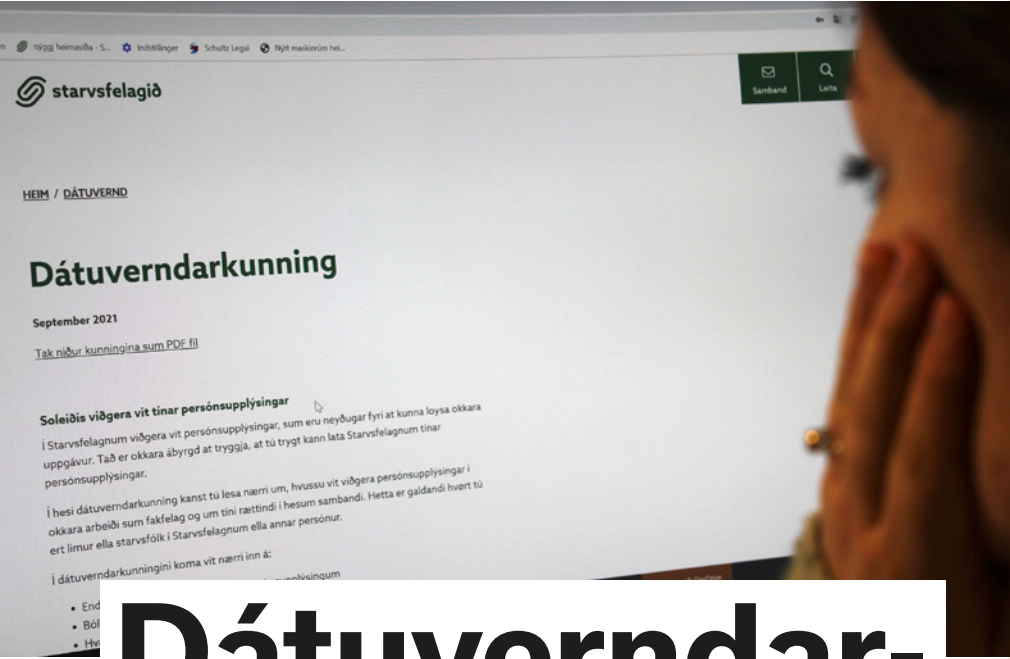
Skráseting av atburði, víðgerð við myndum, tíðarskráseting og GPS-skráseting er víðgerð av persónsupplýsingum, sum er fevnd av persónsupplýsingarlóggávu.

Dátueftirlitið fer at taka støðu til, um víðgerðin í tí ítøkiliga málinum var saklig, neyðug og innan fyri rímiligt mark. Eisini verður heimildargrundarlagið fyri víðgerðini kannað.

Tað er kent, at akførini hjá Posta hava GPS-arar, og tað hevur Posta havt vegleiðingar um. Hetta kann í sjálvum sær vera sakliga grundað á rakstrarlig

atlit. Spurningurin er hinvegin, um ein fyrirteka uttan nakað kann nýta slíka skipan til annað endamál, enn hon var ætlað, nevniliga eftirlit við starvsmálagi. Hetta verður helst ein av spurningunum, Dátueftirlitið fer at taka støðu til.

Starvsmálagið heldur tað vera skilgott, at málið verður kannað. Við hesum fáa vit vónandi nærri lýst, hvar mörkini í persón dáturættinum ganga, tá ið talan er um heimildir arbeiðsgevarans at hava eftirlit við starvsmálagi og at nýta fyriskipanir sum GPS í hesum sambandi.



Dátuverndar-  
lógin setir  
nýggj krøv

LÓGARUPPSKOT: 1. januar 2021 kom lótingslógin um vernd av persónsupplýsingum, vanligu nevnd dátuverndarlógin, í gildi. Hon avloysir lótingslógina um persónsupplýsingar og hevur nýggj krøv til dátuábyrgdarar sum Starvsmálagið

LÓGIN er gjørd við íblástri frá General Data Protection-skipanini (GDPR) hjá ES.

Meginreglurnar um dátuviðgerð eru stórt sæð tær somu sum í gomlu persónsupplýsingarlógin. Tó er sjálv umsitingin av lógin munandi broytt og setur nýggj og herd krøv til tey, sum hava ábyrgd av víðgerðini av persónsupplýsingum, millum annað arbeiðsgevarar og fakfelag. Hetta er tað, sum á fakmáli rópast dátuábyrgdarar.

**Størri krøv til dátuábyrgdaran**  
Eftir gomlu lógin var skipanin, at Dátueftirlitið skuldi undagóðkenna ávísar víðgerðir av persónsupplýsingum, umframt at hava eftirlit við, at lógin verður fylgd.

Eftir nýggju lógin er kravið um undagóðkenningar tikið av. Í staðin skulu dátuábyrgdararnir nú sjálvir tryggja, at víðgerðin frá byrjan er lóglig. Gerast skulu mannagongdir, ið lýsa, hvat slag av persónsupplýsingum t.d. eitt arbeiðspláss víðger, hvørjar víðbreknar upplýsingar verða víðgjørðar, og hvussu upplýsingarnar verða handfarnar á tryggan og lógligan hátt.

Harafturat skulu dátuábyrgdararnir upplýsa fyri brúkarum og øðrum, hvussu persónsupplýsingar verða skrásettar og handfarnar. Og hvørji rættindi tann skrásetti hevur, t.d. rættin til kunning, til innlit og til at verða strikaður í skrásetingini.

Lógarbrotytingin merkir eisini, at framhald ///

VAL TIL FASTA  
GERÐARRÆTT

Nýtt valskeið byrjaði í Fasta Gerðarrætti 1. januar. Umboð skuldu veljast fyri ávikavist nevndina fyri gerðarrættin og til dómarar ella gerðarrættarlimir fyri tíðarskeiðið 2022-2024. Tvey umboð stóðu fyri vali til ávikavist nevnd og dómarar.

Nýggjur í nevndini er Jacob Eli S. Olsen, formaður í Lærarafelagnum, sum er valdur fyri valbólkin starvsmálag o.t. Hann kemur fyri Jógvan Philbrow, formann í Pedagogfelagnum, sum stóð fyri vali, og ikki stillaði upp aftur. Hin nevndarlimurin, sum stóð fyri vali hesa ferð, Kristoffer Laksá, nevndarlimur í Føroya Arbeiðsgevarafelag, varð afturvaldur. Hann umboðar valbólkin privatar arbeiðsgevarar.

Sum nýggjur dómari fyri valbólkin starvsmálag o.t. er valdur Súi Selfoss, formaður í Starvsmálagnum. Hann kemur fyri Hendrik Thomsen, sum stóð fyri vali, men ikki varð afturvaldur. Hin nevndarlimurin, ið stóð fyri vali, var Jógvan Jespersen, stjóri í Felagnum Nótaskip. Hann varð afturvaldur sum umboð fyri valbólkin reiðarar.



Súi Selfoss er nýggjur dómari í Fasta Gerðarrætti. Mynd: Jens Kr. Vang

ATGONGUMERKI  
TIL FESTIVALAR

Starvsmálagið hevur havt serligt tilboð til limirnar seinastu nógvu árin: bíligari atgongumerki til G! festivalin og Summarfestivalin. Hetta er eitt tilboð, ið limirnir hava tikið væl ímóti.

Tíverri hevur koronastøðan gjørt, at báðir festivalarnir vórðu avlýstir bæði í 2020 og í 2021. Hetta hevur gjørt tað, at fleiri skulu hava pening aftur frá festivalfyrirreikarunum. Og sum skilst hevur tað tikið sína tíð at fáa hetta endurgoldið.

Um limir ikki hava fingið atgongumerkið endurrindað enn, kunnu teir venda sær beinleiðis til festivalfyrirreikararnar.

Aftur í ár fáa limir í Starvsmálagnum atgongumerki til festivalar til serpris.



Dátueftirlitið í stærri mun skal hava eftirlit við dátuábyrgdarunum, t.v.s. um teir hava síni viðurskifti í lagi. Samstundis er sektin fyrri at bróta lógina herd munandi.

Sum nakað nýtt er tað eisini eitt krav, at ávísir dátuábyrgdarar skulu tilnevna eitt dátuverndarfólk, ið er ein serkønur ráðgevi hjá ábyrgdaranum.

## Verksetan í felagnum

Starvsfelagið er eisini dátuábyrgdari viðvíkjandi persónsupplýsingum, ið verða skrásettar, goymdar og nýttar til málsviðgerð og annað virksemi í felagnum.

Í hesum sambandi hevur felagið arbeitt við at seta tiltøk í verk, sum lógin krevur. Hetta er gjørt í samráð við Kára Davidsen, advokat, sum er tilnevndur dátuverndarfólk hjá felagnum.

Vit hava lýst og staðfest vavið av viðgerðini av persónsupplýsingum og

Starvsfelagið leggur dent á, at viðurskiftini í sambandi við viðgerð av persónsupplýsingum eru í lagi, og at felagið livir upp til nýggju krøvini í persón dátalóggávuni.

váðastigið í viðgerðini, og hava fyrrireikað mannagongdir og vegleiðingar, sum upplýsa starvsfólki, álitisfólkum og øðrum um okkara viðgerð av persónsupplýsingum.

Vegleiðing um viðgerð av persónsupplýsing er lögð út á heimasíðu

felagsins. Eisini hava álitisfólkini fingið kunning um, hvussu tey handfara persónsupplýsingar, og ein vegleiðing um viðgerð av persónsupplýsingum verður fyrrireikað og send teimum.

## Samskifti við Dátueftirlitið

Í fjør høvdu Starvsfelagið og Kári Davidsen, dátuverndarfólk, fund við Dátueftirlitið. Ørindini vóru m.a. at útgreina og skilmarka leiklutin hjá álitisfólkunum viðvíkjandi dátuábyrgdini.

Á arbeiðsplássinum er tað arbeiðsgevarin, sum er dátuábyrgdari viðvíkjandi vanligu viðgerðini av persónsupplýsingum. Hetta fevnir tó ikki um tær upplýsingar, sum álitisfólkini viðgera í sínum dagliga virki, sum ikki er í tænaðu arbeiðsgevarans, men er fyrri fakfelagið og limirnir.

Avgerandi var tó at finna eina skipan, har álitisfólkini ikki verða sjálvstøðugir dátuábyrgdarar, tí at hetta fer at vera alt ov tungt og ópraktisk hjá teimum at umsita. Tískil er formliga avtalað, at tað er felagið, ið er dátuábyrgdari fyrri teirri viðgerð, álitisfólkini hava. Álitisfólkini eru longdi armurin hjá fakfelagnum, og tí er tað eisini felagið, ið er dátuábyrgdari fyrri teirra viðgerð.

Starvsfelagið leggur dent á, at viðurskiftini í sambandi við viðgerð av persónsupplýsingum eru í lagi, og at felagið livir upp til nýggju krøvini í persón dátalóggávuni. Felagið viðger ofta viðkvæmar upplýsingar, og vit vilja gera alt til tess, at hesar upplýsingar verða handfarnar bæði trygt og væl.

# Minnist til sjúkra- og lívstryggingina!

Tað hendir tíverri viðhvørt, at viðurskiftini við fakfelagið og samlagstryggingina hjá felagnum fara av lagi, tá ið starvsfólk t.d. fara í farloyvi, gerast langtíðarsjúk ella verða arbeiðsleys. Tað kann koma aftur um brekkur, um okkurt óvæntað hendur og tørvur bráðliga er á hjálp.

## Minst til at kanna, um túni viðurskifti viðvíkjandi limaskapi í Starvsfelagnum og samlagstrygging felagsins eru í lagi, tá ið túni starvs viðurskifti broytast, og tú framvegis hevur rætt at vera limur í felagnum

TAD hendir tíverri viðhvørt, at viðurskiftini við fakfelagið og samlagstryggingina hjá felagnum fara av lagi, tá ið fólk t.d. fara í farloyvi, gerast langtíðarsjúk ella verða arbeiðsleys.

Hetta kann hava við sær, at fólk missa rættin til samlagstryggingina, sum er navnið á sjúkra- og lívstryggingini, sum limir í Starvsfelagnum hava gjøgnum felagið, tí tað vísir seg, at tey ikki hava goldið til tryggingina, hóast tey í roynd og veru hava rætt bæði til limaskap í felagnum og til trygging.

Orsøkin er, at tað eru nøkur viðurskifti, sum starvsfólk ikki hevur hugsað um ella fingið í rættlag, tá ið arbeiðs- støðan broyttist.

## Tín ábyrgd

Limaskapur í Starvsfelagnum og inngjald í Samlagstryggingina eru fortreytin fyrri útgjaldi úr Samlagstryggingini. Bæði hesi viðurskifti skulu vera í lagi.

Vanliga er hetta eingin trupulleiki, tí hjá teimum flestu verður gjaldið til fakfelagið og til Samlagstryggingina flutt fast í sambandi við mánaðarlønina.

Men fert tú t.d. úr arbeiði, gerst arbeiðsleys/-ur ella verður langtíðarsjúk/-ur og framvegis hevur rætt til limaskap, mást tú sjálf/-ur minnst til at tryggja tær, at viðurskiftini við limaskapi og trygging eru í lagi.

## Fáa áminning

Felagið upplivir tíverri viðhvørt, at starvsfólk søkja eftir útgjaldi frá tryggingini og síðan varnast, at teirra viðurskifti ikki eru lagi, og, at tey tí ikki eru fevnd av tryggingini, tá ið tørvur er á tí.

Hetta er sera harmiligt, og vit royna altíð at gera okkara til at tryggja

okkum, at limir okkara ikki enda í hesi støðuna. Starvsfelagið boðar altíð limum frá, um inngjaldið fyrri limaskap steðgar í eitt tíðarskeið, og at limaskapurin er um at fara úr gildi. Tá er umráðandi, at tit skjótast gjørligt seta tykkum í samband við felagið.

Eisini hevur felagið heitt á Barsilsskipanina at kunna foreldur, sum fáa útgjald, um, at tey skulu seta seg í samband við fakfelagið fyrri at tryggja sær, at viðurskiftini eru í lagi, meðan tey fáa barsilsgjaldið. Hetta er eftir, at tær 24 vikurnar við rætti til barsilsløn frá arbeiðsgevaranum eru farnar, og farið verður yvir til barsilsgjaldið.

Tá skalt tú tryggja tær, at limagjaldið til Starvsfelagið og fasta gjaldið til Samlagstryggingina eru í lagi. Tosa altíð við felagið, um tað eru broytingar í tínum setanarviðurskiftum.



Katrin Thorsvig Hansen, táverandi stjórin á Dátueftirlitinum, kunnar fakfelagsfólk um nýggju Dátuverdarlógina, sum setir nýggj krøv til fakfeløg og onnur, sum viðgerða persónsupplýsingar.



# Starvið hvarv út í bláan heim

**KÆRUAVGERÐ:** Avgerðin varð ógildug, tá ið ein almennur arbeiðsgevarin niðurlagaði starvið hjá einum limi í Starvsfelagnum so líðandi, uttan hoyring og uppsagnarfrest. Talan var um eina munandi broyting, sum er vard av sáttmála og lóg, staðfestir Umhvørvis- og Vinnumálaráðið í kærúavgerð

**KANN** ein almennur arbeiðsgevari í sáttmála-økinum hjá Starvsfelagnum, sum hevur havt eitt starvsfólk í arbeiði í tvey ár, uttan nakað niðurtrappa eitt starv so líðandi við teirri grundgeving, at starvsfólkið er avloysari, og at einki arbeiði er til viðkomandi longur?

Ein limur í Starvsfelagnum, sum upplivdi hetta, fekk seg ikki at trúgva, at tað kundi vera rætt.

Tí vendi hann sær til felagið. Málið varð kært, og nú hevur limurin fingið fult viðhald frá Umhvørvis- og Vinnumálaráðnum. Í eini kærúavgerð, sum kann hava prinsipiellán týðning fyri starvsfólk við skiftandi arbeiðstíðum, sum av og á verða rópt tímalønt.

## Arbeiðið „fjaraði burtur“

Limurin byrjaði at arbeiða á stovninum á vári 2018. Hann var eitt slag av hjálparfólki. Var til arbeiðis, tá ið onnur vóru sjúk,  
framhald ///



Eftir at samstarvs-  
trupulleikar høvdu verið  
merkti starvsmaðurin  
skjótt, at arbeiðið fór  
at minka, og til endans  
var starvið púra burtur.  
Men tað var í strið bæði  
við sáttmála, lóg og  
fyrisingarrættin.

Tilgjørd mynd: Jens  
Kristian Vang



## FELAGSTÍÐINDI

avspákaðu ella vóru burtur av øðrum grundum. Arbeidstíðin var skiftandi, men í meðal arbeiddi hann stívliga hálva tíð.

Tá ið hann hevði verið í starvi í tvey ár, hendi ein broyting. Arbeidstíðin fór so smátt at minka. Arbeidstíðirnar fækkaðu næstu mánaðirnar. Til hann í novembur 2020 fekk at vita, at hereftir fór ikki at vera brúk fyri honum longur.

Arbeidstíðin var horvið út í bláan heim. Frammanundan høvdu verið ávísir samstarvstrupulleikar, og sjálvur hevði limurin illgruna um, at hetta var veruliga orsøkin til, at einki arbeidstíð var til hann longur. Arbeidsgevarin vísti haraftur ímóti á, at limurin var avloysari, og at uppsagnargjálur var vóru minni burtur í einki.

Við tað at talan var um stovn undir landinum, varð málið kært til Umhvørvis- og Vinnuáráðsins, sum er tann yvirskipaði stovnurin.

### Munandi broyting: krevur uppsøgn

Áðalráðið staðfesti í síni niðurstøðu, at tað ber ikki til uttan nakað at niðurlaga eitt starv á slíkan hátt.

Hóast limurin hevði avloyst og hevði skiftandi arbeidstíðir, so var talan ikki um fyrbilsstarv ella avloysara-starv, soleiðis sum kravið er sambært sáttmálanum hjá Starvsfelagnum. Fyrbilsstarv hava eina tíðaravmarking á 6 mánaðir í einum ári. Og skalt tú vera avloysari eftir sáttmálanum, skal tað

standa svart upp á hvítt í tínum setanarskrivi, hvønn tú avloysir. Annars er talan um vanligt starv.

Hvørgin av hesum treytum í sáttmálanum vóru uppfyltar. Tískil var talan um eitt vanligt starv, sum m.a. er vart av reglunum í lóg og sáttmála um uppsagnarfrest og meginreglunum í fyrisingarrættinum, m.a. um at uppsøgn skal hava sakligar grundir.

Tá ið tímatalið, eftir at hava verið nøkulunda støðugt í tvey ár, spakuliga fór at minka á vári 2020, var talan um tað, sum á lögfrøðimáli kallast ein „munandi starvsbroyting“. Tað er ein broyting, sum er so mikið stór, at hon kann sammetast við eina uppsøgn av upprunaliga starvinum, og tá skulu uppsagnarreglurnar í sáttmála og starvsmannalóg haldast. Og ein lækk- ing í arbeidstíð og løn er altíð at rokna sum ein munandi starvsbroyting

### Eingin hoyring: avgerðin ógildug

Umhvørvis- og Vinnuáráðið staðfestir harafturat, at arbeidsgevarin gjørdi seg inn á fyrisingarlógina, tá ið hann tók arbeidstíð frá starvsmanninum, uttan at hoyra hann fyrst um avgerðina.

Hoyringsrætturin er ein grundleggjandi regla í fyrisingarrættinum. Við tað, at reglan um partshoyring ikki varð fylgd, er avgerðin ógildug, staðfestir aðalráðið, sum hevur avgjørt at heimvís málið, t.v.s., at stovnurin skal viðgerða málið av nýggjum.

Sum vanligt er í slíkum málum hava samráðingar síðani verið um eina avtalu, sum gevur starvsmanninum eitt hóskandi figgarligt viðurlag fyri at vera uppsagdur av órøttum. Hetta svarar til fleiri mánaðarlønir.

### Starvsfelagið heldur

Starvsfelagið heldur, at niðurstøðan hjá Umhvørvis- og Vinnuáráðsins staðfestir, hvussu væl varð starvsfólk eru í okkara sáttmálaøki. Ein verja, sum bæði framgongur av sáttmála og lótingslógini um starvsmenn (funktionerlógini).

Við hesum er staðfest, at arbeidsgevarar ikki bara kunnu niðurtrappa starv hjá teimum, sum hava færri og meira skiftandi arbeidstíðir enn tey við føstum arbeidstíðum. Sáttmálin hevur greiðar ásetingar um fyrbilsstarv og avloysara-starv. Ásetingar, sum saman við starvsmannalógini gera, at slík starv kunnu hava vanliga uppsagnarverju, um treytirnar fyri at ganga undir heitið fyrbils ella tíðaravmarkað starv, ikki eru uppfyltar.

Verða vanlig starv broytt, skal arbeidsgevarin virða uppsagnarreglurnar í sáttmála og starvsmannalóg. Tað ber ikki til at minka stórvini bara soleiðis uttan nakað.

Harumframt vísir avgerðin, at arbeidsgevarin skal halda reglurnar í fyrisingarrættinum, m.a. um, at starvsfólkini skulu hoyrast, áðrenn avgerð verður tikin, sum kann hava neiliga ávirkan á starvsfólkið. ■

Starvsfelagið heldur, at niðurstøðan hjá Umhvørvis- og Vinnuáráðsins staðfestir, hvussu væl varð starvsfólk eru í okkara sáttmálaøki.



**SETANARTRYGD:** Tað kemur tíverri ofta fyri, at limir hjá Starvsfelagnum verða tveittir út í óvissu um sítt lívsgrundarlag, tí at ivi stingur eg upp um, hvørjum slag av starvi teir sita í. Trupulleikin er, at arbeidsgevarar ofta gera sær ov lítlan ómak, tá ið teir seta fólk í fyrbils starv og tíðaravmarkað starv, og forsøma at geva teimum setanarskriv

– **VIT SKULU** siga frá, at starvstíðin hjá tær endar um 14 dagar.

Soleiðis ljóðaðu boðini, sum ein av limunum í Starvsfelagnum fekk fyri nøkrum árum síðani, eftir at hann hevði verið í starvi hjá eini kommunu í fleiri ár. Hann fekk at vita, at hann sat í einum fyrbils starvi, og at hansara starvstíð nú var runnin.

Nú skuldi hann út beinanvegin – uttan uppsagnarfrest ella hoyring av nøkrum lagi.

Trupulleikin var, at maðurin kendi einki til, at hann var settur avmarkaða tíð. Hann visti einki um, at hann hevði gjørt nakra slíka avtalu.

Eftir at Starvsfelagið varð komið upp í málið varð eisini staðfest, at eingin slík avtala fanst. Og endin varð, at maðurin kundi halda fram í starvi, tí at tað mátti metast, at hann sat í einum vanligum starvi.

### Afturvendandi mál

Hetta er eitt av fleiri dømunum, har limir í Starvsfelagnum enda í leysari luft,

við tað at ivi bráðliga stingur seg upp um, hvat slag av starvi tey í roynd og veru sita í.

Sita tey í einum vanligum føstum starvi, ella sita tey í einum avloysara-starvi, einum verkætlanarstarvi ella einum fyrbils starvi, sum kann enda uttan uppsagnarfrest og onnur krøv til uppsøgn?

Málini kunnu vera ymisk. Eitt dømi var maðurin, sum kom inn sum avloysari fyri navngivnan persón, men helt fram í starvinum, tá ið avloysaratíðin var av, tí persónurin, hann skuldi avloysa, ikki kom aftur, og eingin avtala varð gjørd um, at starvið framhandandi skuldi vera tíðaravmarkað.

Annað dømi var konan, sum kom inn at loysa tíðaravmarkaða uppgávu, men helt fram at arbeiða á stovninum, eftir at tíðarskeiðið var runnið, og uttan at nakar nevndi nakað um hetta aftur.

Og eitt triðja dømi var gentan, sum byrjaði sum feruavloysari, men helt fram í meira enn eitt ár aftaná, líka

til arbeidsgevarin setti spurnartekn við, um hon hevði eitt vanligt starv ella ikki.

Óvissan um setanina kann hava gjørt, at starvsfólkini hava fingið eina grundaða vón um, at tey sita í einum vanligum starvi. Og kann hann ikki prógvað annað, hevur arbeidsgevarin einki annað val enn at viðurkenna, at talan er um vanligt starv.

### Trý sløg av stórvum

Í sáttmálaøkjunum hjá Starvsfelagnum eru í høvuðsheitum trý sløg av stórvum: Vanlig starv, fyrbils starv og tíðaravmarkaðar setanir.

Vanlig starv eru ikki avmarkað í tíð. Stórvini kunnu bert sigast upp við uppsagnarfrest. Tað skulu vera sakligar grundir fyri at siga stórvini upp, og tað skal vera ein hoyring og ein grundgeving við uppsøgnini.

Fyrbilsstarv eru stórv eftir starvsmannalógini (funktionerlógini), har fólk kunnu vera sett framhald ///

SETANIN  
ENDAR  
...



at loysa fyrifallandi uppgávur, t.d. feruavloysarar, í mesta lagi 3 mánaðir.

Tíðaravmarkað störv eru mest vanliga avloysarastörv, og tá skal tað standa í setanarskrivnum, hvønn viðkomandi avloysir. Harafurat kann talan vera um fólk, ið verða sett at loysa eina ávísa uppgávu, t.v.s. verkætlanarstörv.

Fyribilsstörv og tíðaravmarkað störv krevja onga uppsagnartíð. Tey enda, tá ið tíðarskeiðið er farið. Um sakligar grundir eru fyri tí, ber til at leingja hesar setanirnar. Men mark er fyri hvussu ofta, tí at fólkinum við tíðini kunnu fáa eina grundaða vón um, at tey eru sett í vanligt starv.

Havast má í huga, at tey avmarkaðu störvini eru at rokna sum undantøk til høvuðsregluna um, at fólk verða sett í vanlig starv. Tískilugu avtalararnar um hesi störv altíð vera greiðar og skrivligar og verða gjørdar, áðrenn setanin byrjar.

Tað sama er galdandi, tá ið slík störv verða longd. Viðvíkjandi fyribilssetanum hevur sáttmálin harafurat eitt mark: Tú kanst í mesta lagi sita í einum slíkum starvi í 6 mánaðir í einum ári.

## Ógreitt og einki setanarskriv

Trupulleikin er, at arbeiðsgevarar ofta ikki gera sær nóg stóran ómak, tá ið fólk verða sett fyribils ella í tíðaravmarkað starv. Avtalararnar eru hvørki greiðar ella skrivligar.

Felags fyri nóg av málunum er, at starvsfólkini hava einki setanarskriv,

## § FAKTA: SETANARSKRIVIÐ

Í sáttmálaøkinum hjá Starvsfelagnum fyri tað almenna er setanarskrivið ásett í sáttmála og í lögtingslóg um setanarpróg. Í sáttmálunum fyri almennu partafeløgini er lógin galdandi.

### Reglurnar merkja, at

- Starvsfólk, sum starvast í meðal 8 tímar ella meira um vikuna skulu hava setanarpróg í seinasta lagi 4 vikur eftir at setanin er byrjað.

### Lesið meira í Limahandbókini

Lesið meira um sløg av setanum í Limahandbókini hjá Starvsfelagnum á [www.starvsfelag.fo](http://www.starvsfelag.fo). Brúkaranavnið er teldupostbústaðurin. Ring til felagið, um tú ikki longu hevur loyniorðið.

sum staðfestir, hvørjum slag av starvi tey í roynd og veru sita í. Er heldur einki skrivligt til skjals, er tað skjótt, at starvsfólkini kunnu enda í leysari luft.

Tað kunnu eisini vera aðrir trupulleikar. Sum at avloysingin ikki er tíðarfest, at tað ikki framgongur, hvønn stavsfólkið avloysir, ella hvat innihaldið er av teirri tíðaravmarkaðu uppgávu, so at tað verður trupult at staðfesta, nær starvið endar.

### Arbeiðsgevarin hevur próvbyrðuna

Manglar setanarskrivið, ella finst eingin skrivlig avtala, so kemur tað kortini ikki arbeiðsgevaranum til góðar.

Tvørturimóti.

Tað er nevnliga arbeiðsgevarin, sum skal prógva, at hann hevur gjørt avtalu um eitt fyribils ella tíðaravmarkað starv. Og finst einki skrivligt, kann hann fáa trupulleikar at lyfta próvbyrðuna, soleiðis at starvið má roknast at vera eitt vanligt starv.

Eisini er tað arbeiðsgevarin, sum skal útflyggja starvsfólkinum setanarskrivið. Er einki setanarskriv, kostar tað arbeiðsgevaranum sum útgangsstøði 1.000 kr. Men tað kann lættliga gerast nóg dýrari, um tað vísir seg, at manglandi setanarskrivið hevur havt neiligar avleiðingar fyri tað ítøkiliga málið. ■

## § FAKTA: STARVS-MANNALÓG OG SÁTTMÁLI

Ásetingarnar um fyribilsstörv og tíðaravmarkað störv eru í lögtingslógini um starvsmenn og sáttmálunum. Niðanfyri eru endurgivnar viðkomandi ásetingar í lógini og sáttmálunum á almenna arbeiðsmarknaðinum. Sáttmálarnir fyri almennu partafeløgini hava líknandi ásetingar.

### Starvsmannalógin, § 2, stk. 1:

*Starvsavtala millum arbeiðsgevara og starvsmenn kann bert sigast upp til upphald eftireini frest, sum givin er frammanundan samsvarandi stk. 2, uttan so, at avtalað er, at arbeiðið er bert fyribils ella sum roynd, og at hesi arbeiðsviðurskiftir vara ikki longur enn 3 mánaðir.*

### Almennu sáttmálarnir, § 5 um fyribilsstörv og avloysarar

*Sum fyribilsarbeiði er at skilja arbeiði, sum ikki varir longur enn í mesta lagi 6 mánaðir í einum ári. Verður arbeitt meira, er talan um vanligt starv við vanligari uppsagnarfrest frá fyrsta starvsdegi.*

stk. 2. *Sum avloysari er at skilja starvsfólk, sum arbeiðir fyri annað navngivið starvsfólk, sum vegna sjúku, barnsburð ella farloyvi ikki er í starvi. Er ikki tilskilað í setanarbrævi í sambandi við avloysing, hvønn viðkomandi avloysir, er starvið at meta sum vanligt starv við vanligari uppsagnarfrest frá fyrsta starvsdegi.*

stk. 3. *Avtalur um fyribilsstörv, avloysarar og onnur störv, ið eru avmarkað í tíð, skulu vera nágreiniligar og skrivligar. Avtalar skulu vera gjørdar við starvsfólkið áðrenn setanin byrjar.*

Stk. 4. *Frávik frá hesum reglum kunnu bara góðtakast við góðkenning frá Starvsmannafelagnum.*

Stk. 5. *Fyribilshjálp og avloysarar fáa yvirtíðarløn og eykasamsýningar eftir reglunum í § 22.*



Súi Selfoss



## Vunnin mál vísa virðið av fakfeløgum

**Aftur í 2021** sóu vit fleiri dømi um, hvussu stóran týðning tað hevur fyri starvsfólk, at tey eru limir í fakfelag, tá á stendur

ONKUNTÍÐ verður sagt, at fakfelagslimaskapur líkist tí at hava tryggingar. Virðið av limaskapinum sæst ofta ikki fyrr enn tann dagin, tað gongur galið.

Í fjør fekk almennin innlit í tvey starvsfólkamál, sum fingi nógva almenna umrøðu í árinum, sum fór. Málini, sum eru umrødd aðrastaðni í blaðnum, geva eina ábending um, hvat eitt felag sum Starvsfelagið arbeiðir við dag og dagliga, og týðningin, hetta arbeiðið hevur fyri limirnar.

Í Føroya Rætti varð almenna partafelagið Posta dømt at rinda stórt endurgjald til starvsmannin Sunleif Álaberg fyri at hava burturvíst honum av órøttum. Hitt málið var móti Vága Floghavn, sum legði kongin og rindaði sakarkrivið fyri tveir limir í Starvsfelagnum, sum vóru sendir heim part av tíðini í 2020 – við niðursettari løn.

Hesi bæði málini varpa ljós á stóra týðningin, tað hevur, at starvsfólk eru limir í fakfelag; at tey hava eitt felag, tey kunnu venda sær til og fáa hjálp frá, og sum kann royna teirra sak í rættinum, fyrisingini ella hjá lögtingsins umboðsmanni, tá ið illgruni er um, at arbeiðsgevarin hevur borið seg skeivt at.

Fyri Sunleif Álaberg var málið ógvuliga slítandi, bæði persónliga og sálarliga. Tí var tað týðningarmikið, at felagið kundi taka um endan, fíggarliga og lögfrøðiliga. Einsamallur hevði hann neyvan megnað tað, og tað hevði verið trupult at vundið honum uppreisn.

Málið á flogvøllinum var ein sigur. Ikki bert fyri teir báðar mennirnar í Vágum, men eisini ein prinsipiellur sigur fyri starvsmenn (funktionerar) sum heild. Við hesum meta vit okkum at hava fingið staðfest, at tað ber ikki til uttan nakað at senda ein starvsmann til

hús, heilt ella lutvíst, við niðursettari løn. Sjálvt ikki, um tað er orsakað av minni arbeiði vegna koronu. Teir eru vardir av starvsmannarættinum. Uttan eitt fakfelag, høvdu mennirnir ikki fingið sína røttu løn. Heldur ikki høvdu vit fingið greiðu á, hvussu sterkur verjugarðurin hjá starvsmonnum í roynd og veru er í málum sum hesum.

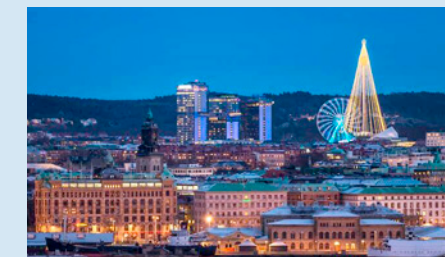
Starvsfelagið arbeiðir dagliga fyri rættindunum hjá sínum limum í truplum starvsfólkamálum. Men aloftast eru hesi mál í trúnaði, og tí hoyrist lítið um tey. Tey bæði umrøddu málini geva eina ábending um, hvat ið felagið arbeiðir við í gerandisdegnum. Og hví tað er so umráðandi at starvsfólk skipa seg í fakfelag.

„Saman standa vit sterk“, sigur herrópið, vit vanliga týða til, tá vísast skal á týðningin av at vera í fakfelag og av einum skipaðum arbeiðsmarknaði. Tí havi eg henda boðskapin til limir okkara: Hjálp við okkum – og ikki minst teimum, sum ikki kenna til fakfelagslimaskap og týðningin av honum – at greiða øðrum frá hvønn týðning tað hevur og hvørja styrki tað gevur, tá vit standa saman.

Eru tit í iva, eru tit vælkomn at stökka inn á gólvið ella at seta tykkum í samband við felagið. Vit eru altíð fús til eitt prát um fyrirminirnar av at vera limur í einum fakfelag sum Starvsfelagnum.

„Málið á flogvøllinum var ein sigur. Ikki bert fyri teir báðar mennirnar í Vágum, men eisini ein prinsipiellur sigur fyri starvsmenn sum heild.“

## NTR (NORDISK TJENESTEMANNNS RÅD)



Orsakað av koronu vóru flestu fundirnir í NTR-samstarvinum í 2021 á netinum. Skrivarabólkurin hevur havt ein fund í Keypmannahavn í októbur.

NTR-ráðstevna verður vanliga hildin annaðhvørt ár, og londini skiftast at vera vertir.

Eftir ætlan skuldi ráðstevna vera í 2020 í Gøteborg, men orsakað av koronu er hon útsett. Væntandi verður ráðstevnan 21.-23. juni 2022 í Gøteborg.

Høvuðsevnið á ráðstevnunni verður: „Hvussu verða fakfeløgini framhaldandi áhugaverd á tí hybrida arbeiðsmarknaðinum?“

Hetta er sprottið úr broytingum í arbeiðsstøðuni undir koronutíðini, nú nógva fólk arbeiða heimanífrá, ella partvíst heima og partvíst á arbeiðsplássinum. Hetta hevur fleiri avbjóðingar við sær, ið vit ætla at seta fokus á til komandi ráðstevnu.

Starvsfelagið er limur í tveimum norðurlenskum samstørvum, annað er NTR (Nordisk Tjenestemanns Råd). Hetta er samstarv millum fakfeløg í Norra, Svøríki, Danmark, Íslandi og Føroyum, ið skipa starvsfólk, ið starvast hjá kommunum.

Forfólk og skrivarar í samstarvinum mætast regluliga á fundi, har vit siga frá royndum og planleggja arbeiðið í samstarvinum.



Tað eydnaðist skrivarabólkinum í NTR at hava felags fund í Keypmannahavn í októbur, har tey flestu vóru hjástødd.



# LEIGA SMÆRUNA

Framkomna hollin í Smæruni kann hýsa bæði skeiðum, fyrilestrum og smærri konsertum. Dentur er lagdur á byggilist, tækni og ljóðgóðsku. Tveir tulkaklivar eru í hollini og headset til øll sitipláss.

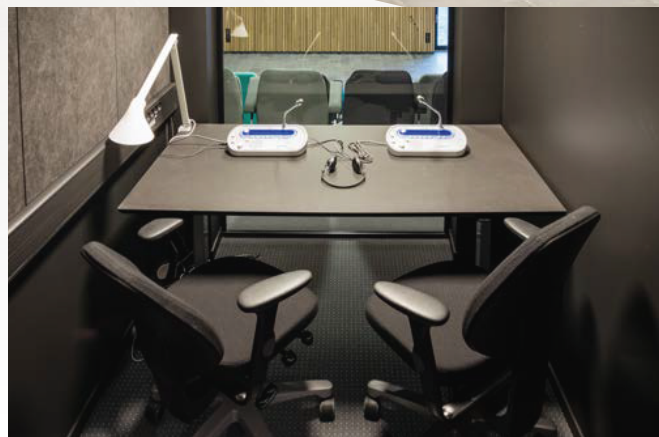


Hollin í Smæruni er væl egnað til tað skeiðs- og fundarvirksemi, vit hava fyrilimum felagsins. Skeiðshaldarar hava nevnt, at tað er eitt gott høli at halda fyrilestur í. Tøknin og ljóðviðurskiptini í hollini eru framúr góð.

BIRITA JACOBSEN  
UMSITINGARLEIÐARI FPF, FO

„Hollin í Smæruni er ein fantastiska góður karmur um framløgur, tiltøk og líknandi. Veggirnir úr træverki eru estetiskt væleydnaðir, og geva eina kenslu av nærveru og fordjúpan“

THOMAS LYNGE MADSEN  
HK, DK



„Tulkaklivarnir eru sera rúmligir. Tú hevur gott útsýni yvir hollina, soleiðis at tað verður lættari at hugsavna seg, tá ið tú tulkar. Alt tað tekniska er up to date.“

JÓHANN HLÍÐAR  
HARÐARSON, TULKUR, ÍS

”

Tað vakrasta og mest tjekkaða undirvísingarrúm, ikki bert í Føroyum, men tað vakrasta, eg havi undirvíst í yvirhøvur“

THOMAS MILSTED  
FYRILESTRARHALDARI OG SERFRØÐINGUR Í STRONGD, DK



SMÆRAN

STARVSFELAG@STARVSFELAG.FO  
TLF. 614 868



# Á barrikadurnar fyri verkfalsrættinum

**Ætlanirnar hjá landsstýrinum í fjør um at skerja verkfalsrættin miseydnadust**

TAD kemur meira enn so fyri, at fakfelagsrørslan má út á barrikadurnar fyri at verja vunnin rættindir.

Og júst tað at fara út á barrikadurnar at verja vunnin rættindir skuldi til fyri at minna politisku skipanina á, at tað ber ikki til uttan nakað at leggja seg út í lógligt stríðsstig og frælsa samráðingarrættin. Fakfeløgini vildu verja rættindir, sum vit í okkara parti av heiminum halda vera eina sjálfvylgju og týðandi part av okkara demokratiska samfelagsformi.

Avgerðin hjá landsstýrismanninum í arbeiðsmarknaðarmálum at fáa lögtingið at lóggeva sjálvan verkfalsrættin frá Føroya Pedagogfelag var ein sera prinsipiell avgerð við víðfevnandi avleiðingum fyri allar komandi samráðingar, bæði á almenna og privata arbeiðsmarknaðinum. Tí var hetta eisini eitt beinleiðis álop á øll fakfeløg.

Fakfeløgini kunnu á ongan hátt góðtaka slíkt inntriv í verkfalsrættin, og tí vístu vit á, at varð lógaruppskotið hjá landsstýrinum ikki tikið aftur, fóru fakfeløgini undir at fyrireika stríðsstig.

36 fakfeløg stóðu saman og lögdu dent á, at stríðsstig verða tikin fyri at mótmæla tí grova álopi, sum landsstýrið ætlaði at fremja móti rættinum til fakligt stríð.

## Óneyðugt álop á fakfelagsrørsluna

Fakfelagsrørslan er ein hornasteinur í vølfæðarsamfelagnum, og hevur tryggjað vanliga borgaranum tey livikor, tær arbeiðstreytir og vølfæðarskipanir, ið eru. Men longu á fyrsta verkfalsdegi nýtti landsstýrismaðurin høvið at leggja uppskotið fyri lögtingið.

Vit hava longu frammanundan fyriskipanir, ið kunnu loysa tilíkar avbjóðingar í sáttmálaósemjum, eitt nú Semingslógina og Fasta Gerðarrættin.

Fakfeløgini geva stóðugt undantøk í verkfællum, tá ið lív og heilsa eru í váða. Hetta varð eisini gjørt í hesi ósemjuni, tí var hetta inntrivið púra óneyðugt.

Tað, sum landsstýrið ætlaði at fremja, var eitt sera harðligt og óneyðugt álop á alla fakfelagsrørsluna.

Tá ið landsstýrið á henda hátt skúgvar allar avtalaðar reglur og siðvenjur til viks, so kendu vit okkum ikki longur bundin at avtalum um stríðsstig.

Hetta var at blanda seg upp í tær grundleggjandi reglur, sum eru galdandi í eini samráðingarstöðu.

Lögtingið skal halda seg frá hesum og lata partarnar brúka tey amboð, sum eru og hava verið galdandi fyri fakligar ósemjur, og sum higartil hava kunnað loyst allar ósemjur.



Fakfelagsfólk á veg til mótmælistiltak uttanfyri lögtingið í fjør.

## Stríðið er ikki av

Partarnir, ið vóru í stríði um sáttmála, komu til semju, áðrenn lögtingið kom so langt sum at viðgera uppskotið frá landsstýrismanninum, og tí tók landsstýrismaðurin uppskotið aftur.

Men stríðið er ikki av, tí landsstýrismaðurin boðaði tá frá, at hann arbeiðdi við einum nýggjum lógaruppskoti, sum skal avmarka rættin til verkfall í eini fakligari ósemju.

Fakfeløgini ætla ikki at lata sær hetta lynda. Rætturin til verkfall er so grundleggjandi, at eitt lögting ikki bara kann lóggeva hann frá fakfelagsrørsluni.

Fakfeløgini fara allarhelst at viðgera, hvussu fakfeløgini skulu svara aftur, um lögtingið ger álvara av hótanini um eina lóg, sum avmarkar verkfalsrættin.



Kemur slíkt uppskot í lögtingið og verður samtykt har, er hetta eitt beinleiðis álop á alla fakfelagsrørsluna. Tá verður hetta sostatt ikki longur ein ósemja millum Fígghjarmálaráðið, Kommunala Arbeiðsgevarafelagið og eitt einstakt fakfelag, men ein ósemja við alla fakfelagsrørsluna.



# Stytttri arbeiðsvika: Ein góð samfelagsíløga

**Kanningin um 37 tíma arbeiðsvikuna** hevur staðfest, at døpru útmeldingarnar frá leiðandi politikarum og arbeiðsgevarasíðuni um samfelagskostnaðin vóru langt frá veruleikanum. Kanningin vísir harafturímóti, at tað hevði verið ein sera góð samfelagsíløga at lækkað arbeiðsvikuna

Í ÁRSRITINUM hjá Starvsfelagnum í fjør hugleiddi eg um tað at seta arbeiðstíðina niður í 37 tímar um vikuna. Eg vísti á kanningar, ið staðfestu positivu ávirkanina at minka arbeiðsvikuna aðrastaðni.

Her heima hevur verið lítið at hoyrt frá politikari síðu um at seta arbeiðstíðina niður, og frá leiðandi politikarum og teimum ráðandi hava mest verið ræðusøgur og uppahald um, at samfelagskostnaðurin fór at vera øgiligur.

Sjálvi hava vit alla tíðina hildið upp á, at kostnaðurin ikki fór at verða so stórur, sum m.a. táverandi landsstýrismaðurin í arbeiðsmarkaðarmálum, Helgi Abrahamsen, og fyrrverandi stjórin í Vinnuhúsinum, Marita Rasmussen, spáddu. Tøl sum 750 milliónir krónur blivu nevnd, umframt at tað fór at verða ómøguligt at styttta arbeiðstíðina vegna manglandi arbeiðsmegi.

## Spádómar gjørdir til skammar

Nú er ikki neyðugt longur at gita og hugleiða. Vit kenna tølina. Bæði fyrri kostnaðin og av arbeiðsmegini. Og sigast má, at døpru útsagnirnar eru gjørdar til skammar.

Kanningin, sum er lýst longri frammi

í blaðnum, vísir, at nettokostnaðurin av at styttta arbeiðsvikuna á almenna arbeiðsmarknaðinum niður í 37 tímar er 104 mió. kr., og ikki 750 mió. Ja, helst verður kostnaðurin í veruleikanum enn minni, tá ið lagt verður upp fyrri færri sjúkradøgum, fyrimunum av skatti og pensjónum o.s.fr.

## Góð samfelagsíløga

Harafturat koma so allir hinir fyrimunir. Vit fáa betri trivnað á arbeiðsmarknaðinum og meira tíð saman við familjuni. Minni strongd, færri sjúkradagar og økta lívsgóðsku. Samstundis verður arbeiðsmarknaðurin meira kappingarførur, tá ið um ræður at útvega sær arbeiðsmegi.

Alt ágóðar hjá samfelagnum, sum undirstrika, hvussu alneyðugt tað er at taka málið um stytttu arbeiðsvikuna upp til viðgerðar. Kanningin vísir, at tað samanumtikið verður ein rættiliga góð íløga fyrri føroyska samfelagið at styttta arbeiðsvikuna.

## Arbeiðsmarknaðurin sum heild

Kanningin, sum vit lótu gera í fjør, fevnir bert um tann almenna arbeiðsmarknaðin. Tað svarar til ein triðing av øllum løntakarum í Føroyum. Hvussu hevði tað so sæð út fyrri allan arbeiðsmarknaðin?

Hóast henda kanningin vísir, at kostnaðurin við at lækka arbeiðstíðina er uml. 104 mió. krónur, ber tó neyvan til at siga, at kostnaðurin fyrri allan arbeiðsmarknaðin, so hevði verið triggjar ferðir so stórar.

Hetta kemst millum annað av, at tað eru ikki líka nógv, ið starvast niðursetta tíð á privata arbeiðsmarknaðinum sum á almenna arbeiðsmarknaðinum, har kostnaðurin av broytingini serliga liggur. Nakað, sum kemst av, at tað eru tey í niðursettari tíð, ið fara at fáa ein hægri arbeiðsbrøk – og harvið eina lønarhækking, sum skal fíggjast.

## Styttast við lóg

Fakfeløgin, sum tóku stig til kann-

„Helst kom tað eitt sindur óvart á, at kostnaðurin og avleiðingarnar av at styttta arbeiðsvikuna ikki vóru størri enn tað, kanningin vísir.“



Fakfelagsforfólk í Smæruni, saman við teimum báðum serfrøðingunum, sum gjørdur kanningina. Frá vinstri: Jacob Eli S. Olsen, Føroya Lærarafelag, Vigdis Johannesen, Havnar Arbeiðskvinnufelag, Sóni Selfoss, Starvsfelagið, Bingerð Hjalmsdóttir, Heilsuhjálparafelagið, Óluva í Gong, Felagið Føroyskir Sjúkraræktarfrøðingar, Regin Berg frá fyrirkuna Greina, Mary Antonsdóttir, Føroya Heilsuhjálparafelag, Jógvan Philbrow, Føroya Pedagogfelag, Jan Otto S. Holm frá fyrirkuni JOSH og Páll Nolsøe, Akademikarafelag Føroya.

ingina, og ivaleyst onnur við, eru samd um, at broytingin at styttta arbeiðsvikuna skal fremjast við løgtingslóg. Ikki við samráðingarborðið.

Hetta hevur verið siðvenja í Føroyum, tá ið arbeiðstíðin er stytt áður, eisini tá ið arbeiðsvikan var ásett til at vera 40 tímar. Vit hava í dag eina løgtingslóg um 40 tíma arbeiðsviku, sum er frá 1978. Tað er hon, sum skal broytast.

Verður tað lagt út til fakfeløgin at samráðast við arbeiðsgevarar um at styttta arbeiðsvikuna, er vandi fyrri, at summir bólkar ikki hava styrkina ella fíggjarligu orkuna at fáa ynskið ígjøgnum.

Hetta kann føra við sær, at bert summi feløg fáa stytt arbeiðsvikuna, og henda ójavna eiga vit ikki at góðtaka. Tí krevja vit, at politisku mynduleikarnar styttta arbeiðsvikuna við lóg, og fyrirreikingin kann gerast við tripartasamstarvi millum politiska myndugleikan, fakfeløgin og arbeiðsgevarafeløgin.

## Nær skal vikan styttast?

Eg haldi, at flest okkara hava sæð fyrri okkum, at skal arbeiðsvikan styttast, má tað vera stigvíst eftir nøkrum árum. Men síðani kanningina havi eg broytt hugsan.

Helst kom tað eitt sindur óvart á, at kostnaðurin og avleiðingarnar av at styttta arbeiðsvikuna ikki vóru størri enn tað, kanningin vísir. Tí haldi eg nú, at vit eiga at gera sum Ísland. Styttta arbeiðsvikuna við lóg í einum frá verandi 40 tímum niður í 37 tímar.

Eisini eri eg sannførdur um, at vit heldur ikki eiga at steðga her. Tí sum kanningar vísa aðrastaðni, er 35 tíma arbeiðsvika tað mest hóskiliga og besta fyrri okkum øll, samfelagið og løntakaran.

Við kanningini hjá teimum átta fakfeløgunum á almenna arbeiðsmarknaðinum hava vit útvegað okkum gott grundarlag fyrri eini seriosari viðgerð av spurninginum um at styttta arbeiðsvikuna við løgtingslóg.

## HUGNAKVØLDIÐ AVLÝST

Aftur í 2021 vóru vit noydd at avlýsa limatiltakið orsakað av koronu. Annars var ætlanin, at tað skuldi verða í høllum felagsins 5. novembur.

Tað er eitt ókeypis limatiltak, ið limirnir hava tikið væl ímóti, og so at siga fullsett hevur verið á hvørjum ári.

Hetta gevur limunum høvi at heilsa upp á nevnd og umsiting felagsins, at hitta aðrar limir í felagnum og ikki minst at fáa eina hugnaløtu saman við sínum starvsfeløgum uttan fyrri arbeiðstíð.

Vónandi verður møguligt at halda tiltakið í 2022.







# Fakfelags-

# samstarvið – ein týðandi viðspælari

**Fakfelagssamstarvið** er vordíð ein sera týðandi partur av arbeiðsmarknaðinum seinastu árin. Samstarvið, sum prógvaði sína styrki í 2021, verður nú víðkað

Forfólk og samskipari í Fakfelags-samstarvinum avmyndað á 60 ára hátíðarhaldinum hjá Starvsfelagnum í fjør summar. Frá vinstri Páll Nolsøe, Akademikarafelag Føroya, Súi Selfoss, Starvsfelagið, Óluva í Gong, Felagið Føroyskir Sjúkrarøktarfrøðingar, Vigdis Johannesen, Havnar Arbeiðskvinnufelag, Ann Ellingsgaard, samskipari, Jacob Eli S. Olsen, Føroya Lærarafelag og Jógván Philbrow, Føroya Pedagogfelag. Mynd: Finnur Justinussen

ERU tað hoyringar ella viðmerkingar til politisku skipanina ella onnur viðurskiftir, ið krevja svar frá fakfeløgum, viðurskiftir, ið hava týðning ella ávirk-an á umstøður hjá løntakarum, eru altíð boð eftir Fakfelagssamstarvinum.

Lítið er at ivast í, at Fakfelags-samstarvið er komið fyri at vera, og at samstarvið stendur fyri menning.

## Frá 6 til 7 feløg

Seinastu árin hava seks feløg, sum umboða tilsamans 11 fakfeløg, verið

limir í Fakfelagssamstarvinum. 1. jan-uar kom eitt felag afturat, Heilsuhjálparafelag Føroya.

Limafeløgini í Fakfelagssamstarv-inum eru nú Starvsfelagið, Føroya Pedagogfelag, Føroya Lærarafelag, Felagið Føroyskir Sjúkrarøktarfrøðingar, Havnar Arbeiðskvinnufelag, Heilsuhjálparafelag Føroya og Akademikarafelag Føroya, AKF, sum er meginfelagið hjá Magistarafelag Føroya, Føroya Verkfrøðingafelag, Føroya Byggifrøðingafelag, Arkitektafelag Føroya og Felagnum Føroyskir Sálarfrøðingar.

Tey sjei feløgini í Fakfelagssamstarvinum umboða útvíð 8.000 limir, har nógv tann størsti parturin starvast hjá landi og kommunum.

## Eitt virkið ár

Av samstarvsmálum í 2021 koma vit ikki uttanum at nevna stóru verkætlanina/kanningina „37 tíma arbeiðsvika – fyrimunir og vansar“, sum Fakfelags-samstarvið, saman við Heilsurøktarafelagnum og Heilsuhjálparafelagnum, stóð fyri.

Ein drúgv og spennandi verkætlan, ið er umrødd aðrastani í blaðnum. Ein verkætlan, sum er eitt sera týðandi íkast til framhaldandi arbeiðið fyri at styttja arbeiðsvikuna við lóg í Føroyum.

Eitt annað samstarvsmál var at seta felags dátuverndarfólk, ein sokallaðan DPO, fyri feløgini í samstarvinum. 1. januar 2021 kom nýggj dátuverndarlóg, sum kravdi, at øll virkir og feløg við ávísam virksemi og stødd skuldu hava dátuverndarfólk knýtt at sær. Fakfelagssamstarvið gjørdi avtalu við Kára Davidsen, advokat, um at røkja DPO-uppgávuna hjá øllum feløgum.

Eisini vóru vit á fleiri fundum við politisku skipanina, hoyringsfundum í løgtinginum og høvdu felags svarskriv til lógaruppskot o.a., umframt innstillingar til nevndir og ráð á almenna økinum.

Nevndir og umsitingar í feløgnum hava eisini verið á lögfrøðiligum skeiði saman.

Síðst, men ikki minst, vísti Fakfelags-samstarvið sína styrki og sín týðning á føroyska arbeiðsmarknaðinum, tá ið

„Lítið er at ivast í, at Fakfelagssamstarvið er komið fyri at vera, og at samstarvið stendur fyri menning.“

politiska skipanin í fjør vár ætlaði at gera lógarinntriv í lógliga verkfallið hjá Føroya Pedagogfelag. Tá vísti samstarvið sítt virði sum sentralur aktørur í mótmælistiltøkunum ímóti at skerja verkfalsrættin.

Sum allar aðrar familjur hefur Fakfelagssamstarvið sínar avbjóðingar. Ávísar ósemjur hava verið millum Starvsfelagið og annað felag um limir og sáttmálafevnd. Tað skal ikki vera nøkur loyna, at stundum hava aldurnar gingið høgt innanveggja. Pláss má tó vera fyri mótstriðandi áhugamálum í einum slíkum samtaki, og arbeiðið hefur verið við at gera avtalu um, hvussu farast skal fram í samstarvinum, tá ið feløg ikki draga somu línu og hava ymiskt áhugamál.

## Sterkari samstarv

At Heilsuhjálparafelag Føroya er komið upp í Fakfelagssamstarvið, ger uttan iva samstarvið enn sterkari, og tað er mín vón, at vit kunnu gerast uppaftrur sterkari.

Brúk er fyri sterkum samstarvi millum øll fakfeløg í landinum, og tí er tað mín vón, at Fakfelagssamstarvið kann víðkast, og at onnur feløg umhugsa tættari samstarv og møguliga limaskap í samstarvinum.

Skulu vit hava nakran møgu-leika at standa ímóti inntrivunum frá arbeiðsgevarasíðuni í starvsfólka-viðurskiftini á arbeiðsmarknaðinum, mugu feløgini skipa seg betur í samstarv.

Hvussu umfatandi hetta samstarv skal verða, mugu feløgini semjast um. Men tað liggur ein ávís skylda á okkum sum fakfelagsleiðarum at tryggja limum okkara góð viðurskiftir, og tað megna vit bert við sterkum og skilagóðum samstarvi.



# Yvirtøka við dökkari skuggasíðu

**Handfaringin av yvirtøkuni av persóns-, húsfólka- og arvarættinum hevur avgjørt ikki verið nøkur sólskinssøga fyri starvsfólkini. Ovurhugurin hjá myndugleikunum at spara um starvsfólkakostnaðin kann skaða undirtøkuna millum starvsfólk á øðrum stovnum fyri komandi yvirtøkum**

FAMILJU-  
FYRISITINGIN



**LØNARVIDURSKIFTINI** hjá yvirtiknu starvsfólkunum í nýggju Familjufyrisingini blivu ein tungur burður. Fasti Gerðarrættur fer í næstum at taka støðu til, um flokkingarnar av yvirtiknu stovnunum eru rættar. Og ímeðan rætturin situr, kunnu vit hugleiða um tað, sum hendi. Hví hetta endaði sum eitt trætumál.

Sum lýst longri frammi í blaðnum hevur Fíggjarmálaráðið við sínum tulkingarfyrirumuni í fyrsta umfari trýst sína loysn ígjøgnum, sum fyri starvsfólkini merkir, at mánaðarlønin minkar fleiri túsund krónur um mánaðin. Flokkingarnar av stovnunum eru lágar.

Lønin skal fastfrystast, so at starvsfólkini ikki fáa lut í komandi lønarhækkingum.

Starvsfólkini kenna seg snýtt. Tey halda ikki, at tey hava fingið tað, sum teimum varð lovað, tá ið tilgongdin við yvirtøkuni byrjaði. Tá fingi tey í samskiftinum við myndugleikarnar greiða fatan av, at lønar- og setanarviðurskiftuni fóru ikki at versna. Her var einki at stúra fyri.

Og við hesum fóru tey undir broytingina við opnum sinni og góðum samstarvhugi. Tey hava gjørt sítt besta til tess, at alt skuldi ganga væl í hond.

Tí haldi eg, at hetta er blivin ein óvirðiligur og ódámiligur dystur millum myndugleikan, sum vildi hava yvirtøkuna, og starvsfólkini, sum hildu seg hava fingið eitt lyfti: at viðurskiftini ikki skuldu versna. Ein dystur, har vit sum fakfelag

royna at gera alt okkara fyri, at yvirtøkan hóast alt ikki skal blíva eitt ov stórt fíggjarligt bakkast fyri starvsfólkini.

Vónbrotið millum starvsfólkini er sum vera man stórt. Og sum skilst merkist tað eisini á stovninum, har fleiri av starvsfólkunum ynskja sær at sleppa burtur frá Familjufyrisingini eina tíð.

Lat meg minna á, at yvirtøkan er ein politisk avgerð. Yvirtaka vit málsøkir, mugu vit eisini hava ráð til hetta. Starvsfólkini, sum verða yvirtikin, hava ikki biðið um tað. Ofta hava tey arbeitt á stovnunum í drúgt áramál og hava skipað sín gerandisdag og lagt sínar ætlanir eftir starvinum, sum tey í góðari trúgv fingi í síni tíð.



Tí er tað burturvið, at teppið nú bráðliga verða rykt undan starvsfólkunum, so at tað almenna kann spara nakrar krónur. Og serliga álvarsligt er tað, tá ið starvsfólkini hava verið í góðari trúgv. At tey hildu, at einki var at vera bangin fyri.

Vónbrotið er stórt. Hetta er á ongan hátt álitisvekjandi, og tað byggir ikki brýr. Samstundis sendir hetta eitt ótrúliga óheppið signal út til starvsfólkini á øðrum ríkisstovnum í Føroyum, sum møguliga fara at verða yvirtikin í komandi árum. Kunnu tey hava álit á, at teirra lønarviðurskifti ikki eisini fara at versna?

Ein avgerandi fortreyt fyri, at yvirtøkur eydnast væl, er, at tað ber til at byggja víðari á royndirnar, sum eru uppbygdar á stovninum, og at starvsfólkini vilja samstarva um yvirtøkuna og bera kyndilin víðari.

Handfaringin hjá landsstýrinum av yvirtøkuni á familjurættarlaga økinum fer ikki at gera komandi yvirtøkur lættari. Hon kann gera, at onnur starvsfólk fara at seta føtur í spennu ímóti at verða yvirtikin. Vælvildin og samstarvshugurin, sum eru so avgerandi fyri, at tað skal eydnast, kann fara at gerast ein trupulleiki.

Nú er málið so í Fasta Gerðarrætti. Vit royna rættarvegin í eina vón um, at lønarviðurskiftini hóast alt ikki verða so langt frá tí, sum starvsfólkini hildu seg hava fingið lyfti um, tá avgerðin varð tikin um, at persóns-, húsfólka- og arvarættur skuldi yvirtakast sum føroyskt málsøki.



# Haldið fingrarnar vekk frá SSL!

**Stutt fyrir jól** frættist, at samgongulimir í figgj-arnevnd lögtingsins vóru farnir undir fyrir-reikingar at umskipa Strandferðsluna til eitt alment partafelag. Og fyrst í nýggja árinum kom fram, at ein arbeðsbólkur var settur longu undan summerferiuna í fjør at gera álit um, hvussu Strandfaraskip Landsins skal framtíðartryggjast. Eingin í arbeðsbólkinum hevur nakað tilknýti til Strandferðsluna

HÓAST hetta er ein politisk avgerð, hevur broytingin við sær stóra ávirkan á starvsfólkini, og tí mótmæla vit sum fakfelag staðiliga, at Strandferðslan verður umskipað til alment partafelag. Við broytingini verða starvsfólkarrættindi tveitt fyrir borð og stovnurin huldur í bølamyrkri, sum skapar ófrið og ótryggleika millum starvsfólkini.

## Kollveltandi broytingar

Verður Strandferðslan umlögð frá almennum stovni til partafelag, verður tað ein kollveltandi broyting fyrir starvsfólkini og trygdina í setanunum.

Gongur tað sum við hinum umlögdu stovnunum, verður fyrisingarrætturin og lógin um alment innlit sett úr gildi. Við

hesum hvørva grundleggjandi starvsfólkarrættindi sum døgð fyrir sól. Fyri starvsfólkini á Strandferðsluni merkir hetta, at trygðin og rættarlaga verjan versnar. Somuleiðis verður tað truplari hjá fakfeløgnum at hjálpa limum sínum vegna vantandi innlit.

Vit hava stórar og afturvendandi trupulleikar við at hjálpa limum í t.d. almenna partafelagnum Posta. Trupulleikarnir hava fevnt um alt frá ógrundaðum uppsøgnum og burturvisingum til at eftirkanna setanir fyrir at tryggja, at limir fáa røttu lønina.

## Einki tilknýti til Strandferðsluna

At vit á fyrsta sinni stutt fyrir jól hoyrdu um ætlanirnar hjá samgongulimum í figgjarnevndini, undraði meg stórliga. Tí mær vitandi er málið als ikki umrøtt við partarnar á arbeðs-marknaðinum, ei heldur við starvsfólkini. Og, at tað nú er komið fram, at landsstýrismaðurin í Figgjarmálum hevur sett ein arbeðsbólk áðrenn summerferiuna í fjør, ikki bara undrar, men skelkar meg at frætta.

Tey, ið eru vald í arbeðsbólkin, eru ikki so frægt sum vald út eftir tilknýti til stovnin. Skal ein tilvildarligur bankastjóri og ein deildarleiðari á einum almennum stovni gera av, hvat er best fyrir Strandferðsluna? Ella stjórin á einum almennum partafelagi og fyrrverandi stjórin í Smyril Line?

Neyvan eru tað tey, sum hava mesta innlitið í, hvat er best fyrir Strandferðsluna. Og neyvan er tað av tilvild, at landstýrismaðurin hevur valt júst hesi til arbeðsbólkin.

Sagt verður, at nógvir partar hava verið inni til hoyringar og, at álitid er um at verða liðugt. Men eingin hevur vent sær til okkara, til fakfelagið, sum varðar av sáttmálaøkinum hjá stórum parti av starvsfólkunum, bæði umborð á skipum og á landi.

## Stedga á og byrja av nýggjum

Skal ein umskipan gerast og skal hendan umskipan eydnast, mugu allir avvarðandi partar takast við – leiðsla, starvsfólk og fakfeløg. Tí er tað mín vón, at politiska skipanin stedgar á og byrjar av nýggjum, á rættan hátt.

Vit eru til reiðar at taka samskipti upp við myndugleikan um, hvussu farast skal fram, og tað vænti eg eisini, at starvsfólkini eru. Okkara fremsta uppgáva er at tryggja, at setanarviðurskiptini hjá starvsfólkunum ikki versna á nakran hátt av eini politiskari dáragerð, sum núverandi ætlan at umskipa Strandferðsluna er. ■



Mynd: Jens Kristian Vang



Umboð fyrir danska fakfelagið HK og fyrir Starvsfelagið sita í einrúmi og tingast undir samráðingunum við Vága Floghavn og Føroya Arbeðsgevarafelag í fjør summer

# Vága Floghavn – sáttmála-økið skal verða føroyskt

**Fyri skjótt nógvum** árum síðani varð Vága Floghavn yvirtikin sum føroyskt málsøki, men sáttmálaøkini hava ikki øll verið føroysk fyrir tað. Samráðingar vóru í 2021 við Starvsfelagið um kollektivan sáttmála

**SÁTTMÁLAØKID**, sum umfatar sløkkiliðsøkið og security, hevur leingi ligið hjá HK Stat, á deildini Trafik & Jernbane. Hendan deildin varð í fjør summer lögð niður, og limirnir, ið starvast hjá Vága Floghavn, eru nú undir HK Stat Hovedstaden.

Royndir hava verið gjørdar at flyta sáttmálaøkið heim til Føroya. Men samráðingarnar millum HK og starvsfólkini øðrumegin og Vága Floghavn hinumegin eru ikki komnar á mál.

Starvsfólkini í Vága Floghavn vildu hava Starvsfelagið at yvirtaka sáttmála-økið fyrir Vága Floghavn. Tí komu vit inn í samráðingarnar í fjør vár. Vága Floghavn er limur í Føroya Arbeðsgevarafelag og var tí sáttmálaparturin, sum Starvsfelagið samráddist við.

Samráðingar høvdu vit í samráð við

HK, við tað, at treytin fyrir at yvirtaka sáttmálaøkið frá danska felagnum hevur verið, at danska felagið og starvsfólkini í Vágum góðtøku yvirtøkusáttmálan.

## Verkfalsrætturin í buktini

Samráðingarnar gingu sum heild væl. Allir partar vísu vilja at koma á mál, men tá ið av tornaði, kundu krøvini frá arbeðsgevarasiðuni, um hvat starvsfólkini kundu fáa afturfyrir, ikki góðtakast.

Tað var serliga spurningurin um undantøk í sambandi við verkfall, sum skilti partarnar. Hesin spurningurin er sera prinsipiellur og týðningarmikil fyrir bæði HK og Starvsfelagið, og vit kundu ikki liva við, at verkfalsrætturin varð skerður so nóg, sum lagt varð upp til.

Fyribils úrslit av samráðingunum millum Føroya Arbeðsgevarafelag og Starvsfelagið varð lagt fyrir starvsfólkini á flogvøllinum og HK Trafik & Jernbane. Hvørgin teirra kundi góðtaka tað, sum lá á borðinum.

Tá ið samráðingarnar slitnaðu, avtalaðu vit at taka samráðingarnar upp aftur í heyst, men tað hevur ikki verið møgult.

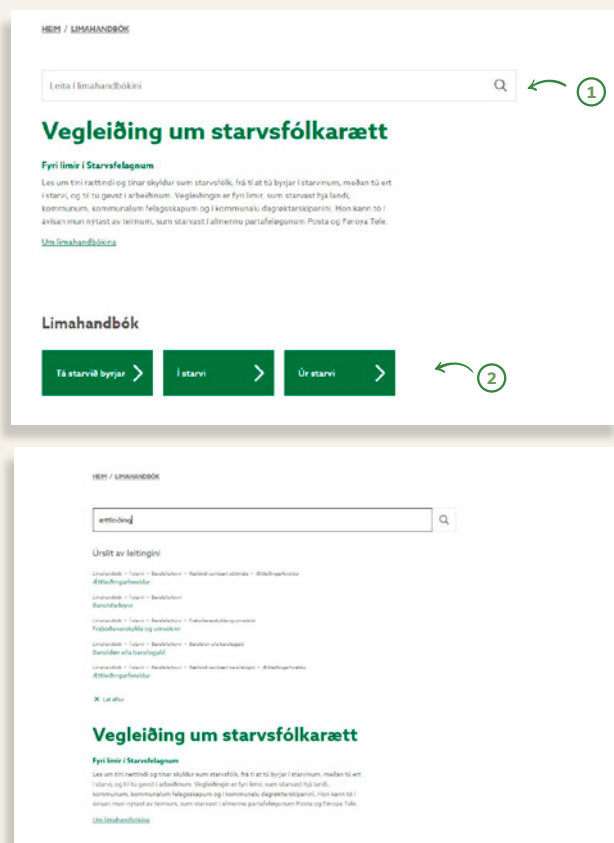
Samband er millum partarnar hóast tað, og ætlanirnar eru nú, at so skjótt møguleiki er fyrir tí, taka vit samskiptið upp aftur og byrja at umrøða yvirtøkuna av sáttmálaøkinum aftur.

Vónandi hava vit ein nýggjan føroyskan sáttmála galdandi fyrir sløkkiliðsfólkini og security um ikki so langa tíð. Okkara partur skal so ikki liggja eftir. ■



# Soleiðis brúkar tú limahandbókina

**LIMAHANDBÓKIN** er ein vegleiðing í starvsfólkarætti, sum er at finna á heimasíðu felagsins. Allir limir kunnu fáa atgongd við at venda sær til felagið og fáa útvegað brúkaranavn og loyniorð. Hevur tú gloymt titt brúkaranavn ella loyniorð, kanst tú venda tær til felagið



## 1. RITA INN

Far til heimasíðu okkara [www.starvsfelag.fo](http://www.starvsfelag.fo). Limahandbókin er ikki tøk á snildfonum. Rita inn í ovara høgna horni.

## 2. FINN SVARIÐ

Limahandbókin hevur tveir vegir til at finna upplýsingarnar. Hevur tú eitt leitiorð, kanst tú skriva tað í leititeigin (1) í erva. Eisini hevur tú møguleika at leita gjøgnum innihaldsylvirlitið (2), sum er skipað í kapitlar júst sum ein bók. Tú kanst leita eftir røttu upplýsingunum, alt eftir um tað snýr seg um viðurskipti í sambandi við starvssetan, viðurskipti í sambandi við at vera í starvi, ella viðurskipti í sambandi við at fara úr starvi.

## 3. FINN RUNT Í SKIPANINI

Hvør kapitull hevur undirkapitlar, sum aftur hava undirkapitlar o.s.fr. Á tann hátt klikkir tú teg gjøgnum skipanina, til tú finnur svarið, sum tú sóknast eftir.

**Dømi:** Tú hevur ættleitt barn og vilt nú vita, hvørji rættindi tú hevur til barsilsløn eftir sáttmálanum. Tú byrjar á limahandbókini og fert í kapitlun í *starvi*. Hæðani fert tú til *Barsilsfarloyvi* og so *Rættindi sambært sáttmála*, har tú so finnur ein part um ættleiðingarforeldur.

Eisini kanst tú fara í leititeigin og skriva ættleiðing, síðan kanst tú velja millum leitiúrlitini – allar tær síðurnar, sum snúgva seg um *ættleiðing* so ella so. Hevur tú sum

limur ivamál um viðurskipti, sum ikki eru at finna í limahandbókini, ert tú vælkominn at seta teg í samband við felagið.



# Tryggingarfelagið LÍV í 2021

**2021 settu samlaðu** inngjöldini aftur met og fara væntandi at liggja nakað oman fyri 400 mió. kr. Avkastið hjá marknaðarrentukundunum, sum hava 10 ár ella meira til eftirlønarlundur, táttar í 10%

ÁRID var eisini merkt av, at felagið fór undir at skifta kjarnuskipan. Arbeiðið er nakað seinkað og hevur m.a. verið darvað av covid-19. Tá ið hetta arbeiðið er liðugt, verða fleiri møguleikar tøkir á kundaportalinum. Í sambandi við skiftið eru upplýsingarnar tíverri avmarkaðar undir skiftinum.

## Íløgur

Fíggarmarknaðurin hevur háttað sær jaliga í 2021. Tað eru serliga partabrøvini, sum hava givið eitt gott avkast í 2021. Renturnar hava hinvegin verið hækkandi í 2021, og hetta er serliga grundað av óttanum fyri príshækkingum í kjalarvørrinum á covid-19. Hækkandi rentan hevur havt neiliga ávirkan á lánsbrøvini, sum hava havt eitt avmarkað negativt avkast í 2021. Myndin niðanfyrir vísir avkastið hjá kundum við marknaðarrentu, sum høvdu ávikavist 30, 15, 5 og 0 ár til eftirlønarlundur.

Kundar hjá LÍV, sum høvdu ávikavist 15 og 0 ár til eftirlønarlundur, høvdu 9,78% og 2,34% í avkasti í 2021. LÍV arbeiðir áhaldandi við at til-laga íløgukarmarnar hjá felagnum. Í sambandi við veðurlagstoppfundin í Glasgow seinasta heyst gav LÍV tilsøgn um at hækka verandi íløgukarm á veðurlagsøkinum fram til 2030. Hetta bleiv gjørt í tøttum samstarvi við m.a. aðrar norðurlendskar eftirlønargrunnar.

Felagið ætlar áhaldandi at hava ein part av eftirlønarpúpparingini

hjá felagnum at arbeiða í Føroyum. Íløguparturin í føroyska samfelagnum er øktur seinnu árin.

Felagið arbeiðir somuleiðis við at dagføra verandi íløgumøguleikar hjá einstaka kundunum. Endamálið við hesum er at geva viðskiftafólkunum møguleika at velja millum ymiskar váðaprofilar, sum passa til váðastøðið hjá tí einstaka. Hetta arbeiðið væntast at verða liðugt seinni í ár.

Til ber at síggja allar íløgurnar, felagið hevur gjørt, á heimasíðu felagsins. Yvirlitið verður dagført árliga.

## Samhaldsfesti

Seinnu árin hevur tilgongdin av nýggjum kundum verið vaksandi.

Økta inngjaldið, har fleiri herðar eru til at bera skyldurnar, hevur gjørt tað møguligt áhaldandi at lækka kostnaðin av at reka P/F Tryggingarfelagið LÍV.

## LÍV OG STARVSFELAGIÐ

Limirnir í Starvsfelagnum hava sínar tryggingar í P/F Tryggingarfelagnum LÍV, sum Starvsfelagið eisini er partaeigari í. Limirnir hava bæði eftirlønartryggingingarnar, tryggingarnar við deyða ella ávísar hættisligur sjúkur og trygging í sambandi við hoyritól.

| Ár til eftirlønarlundur | 30    | 15    | 5     | 0     |
|-------------------------|-------|-------|-------|-------|
| Avkast                  | 9,78% | 9,78% | 6,06% | 2,34% |

Hesum hava kundarnir fingið gagn av við lækkandi umsitingarkostnaðum. Fyri 2021 avgjordi nevndin, at árligi fasti umsitingarkostnaðurin fyri avtalur undir marknaðarrentu verður 240 kr. í árligum gjaldi.

Umsitingargjaldið hevur verið lækkandi seinastu 3-4 árin og er serliga grundað í, at alt fleiri kundar velja LÍV sum sítt eftirlønar- og tryggingarfelag.

LÍV takkar Starvsfelagnum og limum tess fyri tað álit, tit hava litið okkum til.

## P/F Tryggingarfelagið LÍV



Limirnir í Starvsfelagnum hava sínar tryggingar í P/F Tryggingarfelagnum LÍV.



# Fleiri útgjaldingar úr grunninum

Jákup Danielsen, formaður í Samlagstryggingargrunni Starvsfelagsins

Samlagstryggingin, sum limir Starvsfelagsins eru fevndir um, hevur í farna ári havt fleiri útgjaldingar. Tryggingin er ein góð hjálp, tá ið hendingar, sum tryggingin fevnir um, raka limirnir



SAMLAGSTRYGGINGARGRUNNUR Starvsfelagsins hevur sum endamál at keypa tryggingar, ið geva veitingar við deyða ella við ávisar hættiligar sjúkur. Hjálpin, sum tryggingarnar hjá grunninum veita, kemur væl við hjá teimum, ið hava verið fyri sjúku ella deyða.

Hóast vit øll vildu verið tryggingargjöld fyri uttan, so er tað ein sannroynd, at tá ið sjúka ella deyði rakar, so er tað kærkomið at vita sær, at vit hava tryggingar, sum kunnu hjálpa figgjarliga í einari íkomnari støðu.

## Útgoldnar tryggingar

Ójavnt er, hvussu nógvar útgoldnar tryggingar eru frá ári til ár, men einki ár er uttan skaðar. 2021 er einki undantak í so máta. Átta útgjaldingar hava verið í sambandi við deyða, harav tvær útgjaldingar eru við deyða hjá hjúna-felaga. Tryggingarveitingar í sambandi

við hættiliga sjúku eru alsamt vaksandi, og trettan limir finga útgoldið 150.000 kr. hvør. Einki útgjald var í sambandi við hættiliga sjúku hjá børnum.

Í tryggingaravtaluni er móguleiki fyri at fáa gjaldsundantøku í sambandi við eitt nú óarbeiðsføri, og sjei limir finga jattað gjaldsundantøku.

Fyri tveimum árum síðani keypti grunnurin trygging, ið veitir útgjald við viknandi hoyrn til at keypa hoyritól. Átti limir finga útgjald til at keypa hoyritól.

Tað kemur fyri, at Samlagstryggingin ikki nøktar allan tørvin, tí tað eru sjúkur, sum ikki eru fevndar av tryggingini.

## Lokaupphæddin hvørvur í 2027

Lokaupphæddin, ið hevur verið partur av skipanini, síðani Samlagstryggingargrunnurin varð settur á stovn, og sum miðskeiðis í 80'unum var ætlað sum ein skiftisskipan, verður niðurlagað og hvørvur úr grunninum í 2027.

Rættiliga stórar upphæddir hava verið útgoldnar í lokaupphæddum nógvu seinastu árin, og í 2021 vórðu útgoldnar 2,6 mió. kr. til 43 limir, sum nú hava rokkið pensjónsaldri. Fyribils uppgerðin fyri 2021 vísir, at útgoldnar eru góðar 8 mió. kr. í tryggingum og lokaupphædd. ■

„Hóast vit øll vildu verið tryggingargjöld fyri uttan, so er tað ein sannroynd, at tá ið sjúka ella deyði rakar, so er tað kærkomið at vita sær, at vit hava tryggingar, sum kunnu hjálpa figgjarliga í einari íkomnari støðu.“

# Nevndarval í Starvsfelagnum

**STRÍÐSVAL:** Á aðalfundinum í ár fara trý fólk at kappast um teir báðar nevndarsessirnar, ið skulu mannast hesaferð.

## Nevndarvalið:

Valið fer fram á aðalfundi felagsins leygardagin 5. mars. Eisini verður skipað fyri talgildum undanvali frá 16. februar. Vanligir fullgyl dugir limir hava atkvøðurætt.

Tey, sum stillað upp eru:



Hildigerð Djurhuus



Hergeir Staksberg



Hilmar Augustinussen

# Talgilt undanval

Frá 16. februar til 4. mars kl. 15 hava tey, sum ikki kunnu koma á aðalfundin 5. mars, móguleika at velja nevndarlimir á einum talgildum undanvali.

Til ber at velja í mesta lagi tvey av valevnunum, sum stilla upp til nevndina.

Tey, sum heldur vilja velja talgilt, skulu venda sær til felagið og gera vart við hetta.

Send ein teldupost til:

starvsfelag@starvsfelag.fo

ella ring á 614868, 284868 ella 214768.

Freistin at velja talgilt er:

fríggjadagin 4. mars kl. 15.00.

Brævatkvøða:

Um limi av serligum grundum berst frá at velja talgilt og heldur ikki fer á aðalfundin, verður hann ella hon biðin um at venda sær til skrivstovu felagsins og gera vart við hetta. Tá verður valt á gamlan hátt við brævatkvøðu.

# VALGREINAR





Hildigerð Djurhuus

# Eitt sterkt, virkið og sjónligt Starvsfelag

Eg arbeiði hjá Posta á Sandoynni og tað havi eg gjørt síðani 1998. Mítt starvsøkið fevnir um tað, sum er at gera á oynni, frá postútbering, avgreiðslu til koyring og afturat tí eri eg eisini partur av kunda-tænastuni. Eg havi sera stóran áhuga í fakfelagsarbeiði og meti eg, at tíðin nú er komin at eg fari at gera meira við hetta.

- EG VIL, saman við nevndini, arbeiða fyri at:
- Framtíðartryggja álitisfólkaskipanina, soleiðis at álitisfólkini eru væl fyri at røkja álitisfólkastarvið
  - Tryggja, at vit hava eitt sterkt, virkið og sjónligt Starvsfelag
  - Arbeiða fyri styttri arbeiðsviku

Eg havi verið álitisfólk síðan 2007, síðan varaálitisfólk frá 2010, til eg var vald til felagsálitisfólk í 2012, og tað starvið havi eg røkt síðan. Eg havi eisini verið partur av samstarvsnevndini á Posta í fleiri ár.

Í mínum starvi sum álitisfólk havi eg havt nógv at gera við at tryggja starvsfólkum teirra rættindi, bæði í samband við starvs-setanir og uppsøgnir. Eisini hevur tað verið mín uppgáva at tryggja, at sáttmálin verður hildin. Fyri hetta arbeiðið var eg vald til ársins álitisfólk í 2020, sum eg eri sera glað og stolt av.

Sum varaálitisfólk og felagsálitisfólk havi eg síðan 2011 verið partur av Nordisk Post Union, sum er eitt fakfelagssamstarv millum fakfeløg innan postin í Norðanlondum. Vit hittast árliga at greiða frá og samskifta um viðurskifti í hvør sínum landi. Hetta hevur givið eitt nýtt sjónarmið, sum hevur verið ein sera góð hjálp í mínum starvi sum álitisfólk. Hetta hevur eisini sum frálíður vakt mín áhuga fyri fakfelagsarbeiði alt meira og eg havi fingið nógva vitan um fakfelagsarbeiði í hesum sambandið.

Eg havi verið partur av sáttmálasamráðingunum millum Føroya Arbeiðsgevarafelag og Starvsfelagnum, síðan eg bleiv felagsálitisfólk í 2012. Luttøkan í sáttmálasamráðingunum hevur sannført meg um, at tað er av alstórum týðningi, at vit halda rimmarfast í vinnum rættindum. Og í tí sambandi er tað av alstórum týðningi, at vit hava eina vælvirkandi álitisfólkaskipan, sum kann lofta trupulleikum, ið stinga seg upp úti á arbeiðsplássunum. Hetta hava vit í Starvsfelagnum og tað vil eg vera við til at tryggja framhaldandi.

Tað er sera umráðandi, at Samstarvsnevndin á arbeiðsplássinum virkar sum hon skal, tí hetta kann vera við til at steðga trupulleikum, áðrenn teir vaksa seg ov stórar. Hettar er eisini ein góður móguleiki hjá starvsfólki at gera vart við móguligar trupulleikar, ígjøgnum limirnar í samstarvsnevndini.

Í hesum sambandi er alneyðugt, at vit hava eitt sterkt fakfelag og eg vil arbeiða fyri, at Starvsfelagið framhaldandi er eitt sterkt, virkið og sjónligt fakfelag.

Eg vil halda á við arbeiðinum at stytta arbeiðsvikuna uttan løn-armiss. Sjálvandi skulu vit, eins og starvsfelagar í londunum rund-anum okkum, hava styttri arbeiðsviku. Í londum, har hetta er roynt, hevur tað víst seg, at arbeiðsgevarin ikki missur nakað av hesum, tí starvsfólkini arbeiða tað sama uppá styttri tíð, so hetta skuldi verið so líkatil, men her skal nokk nógv yvirtalilsli til.

Gott val, og vónandi minnst tit til mín, og seta krossin við meg, á nevndarvalinum 5. mars 2022.

Hildigerð Djurhuus  
Valevni til nevndina

# Fá meir fyri lima-gjaldið

Hvat sigur tú til meir pengar á tína konto? Ljóðar ikki so galið, ha? Tað er bara at lesa víðari, tí tað er ikki langt frá dreymi til veruleika! Loysnin? Ja, hon er m.a. at geva tær fleiri og betri limatilboð.

Starvsfelagið hevur longu fleiri góð limatilboð. Tú fær m.a. 20% avsláttur, tá dekkini og oljan skulu skiftast á bilinum. Tú fær eisini avsláttur, tá talan er um fitness ella frisør. Hetta er alt frálíkt, men vit kunnu altíð gera tað enn betri.

Eg fari at arbeiða fyri, at tú fært munandi fleiri tilboð og enn betri avsláttur. Her hugsu eg um mat, heilsu, bil, klæðir, mentan, útferðir og alt annað, sum fyllir tín gerandisdag. Heilt stutt: Tú fer at gjalda minni og hava meir pengar at ráða yvir.

**Førleikamenning**

Fyrr sá mann studentar sum flogvit, men í dag er studentsprógvið blivið eitt minsta krav. Ja, tað er faktiskt blivið rættiliga vanligt, at fólk hava ein doktaragrad.

Nú hevur mynstrið við øktum krøvum eisini flutt seg inn í arbeiðsplássíð. Og um vit ikki dagføra og menna okkara førleikar í takt við at samfelagið mennist. Ja, so risikera vit at verða afturútsigld.

Hyggja vit at fakfeløgum í grannalond-unum, so bjóða tey nógv ymisk skeið innan førleikamenning. Hetta er heilt víst eisini ein gongd leið hjá Starvsfelagnum. Á henda hátt fáa vit fleiri nøgdar limir, sum eisini fara at standa munandi sterkari á arbeiðsmarknaðinum. Og skuldi tú verið so óheppin at mist starvið, so hevur tú munandi sterkari kort í hondini, tá tú skal finna tær annað starv.

**Fleiri limir**

Tað eru bara 165 av knapt 2000 limum, sum er undir 30 ár. Og um vit ikki fáa vent gongdini og fáa fleiri limir, ja, so er limatalið minkað niður í helvt um 20 ár.

Tíbetur er tann besta og lættasta loysnin ótrúliga einföld. Og tað er at spyrja ung undir 30 tveir spurningar:

- Hví ert tú ikki limur?
- Hvat kunnu vit gera fyri, at tú vilt verða limur hjá okkum?

Í grannalondunum síggja vit eisini, at limatilboð og avsláttur innan klæðir, mat, ment-an, ferðing, heilsu, biograf o.a. hava positiva ávirkan á ungar limir. Vit hava eisini eitt frálíkt summarhús í Skálavík, sum mann kann leiga biliga, men vita ung í Føroyum av móguleikanum?

Somuleiðis bjóða fleiri fakfeløg nýggjum limum tveir mánaðir ókeypis limaskap. Hetta ger tað munandi meir attraktivt at tekna seg sum lim. Og hetta kann í síðsta enda vera við til at tryggja framtíðina hjá Starvsfelagnum.

**Partíðarstørv**

Ímynda tær ræstan fisk uttan eplir og garna-tálg. Ljóðar tað ikki rættiliga skallut og hálvhjartað?

Í ávísum førum kann tað sama sigast um eitt hálv tíðarstarv, tí arbeiðir tú hálva tíð, ja, so fært tú bara helvtina. Tú fært m.a. lægri inntøku, lægri pensjón og færri móguleikar. Stutt sagt, so fært tú ræstan fisk uttan eplir og garnatálg.

Tí mugu vit tillaga partíðarstørvini, so øll hava móguleika at arbeiða fulla tíð. Somuleiðis skulu vit eisini tryggja, at tímatalið samsvarar við arbeiðsbyrðuna. Tí hóast tímatalið svarar til eitt hálv tíðarstarv, so svarar arbeiðsbyrðan ofta til eitt fulltíðarstarv. Og tá er skjótt, at talan er um ein einvegis ferðaseðil til strongd og øktar sjúkradagar.

Tá tað er sagt, so skulu øll, sum eru glað og trívast við hálvari ella niðursettari tíð, sjálvandi halda fram við tí.

**Vil vita - ikki gita**

Tú veit eina rúgvu, sum eg ikki veit. Tú hevur

eisini nógv betri innlit í viðurskiftini á tínun egna arbeiðsplássi enn eg. Tí vil eg fegin hoyra tína hugsan og tíni hugskot. Tú ert altíð vælkominn ringja ella skriva á 272763 ella hrgar@hotmail.com. Eg gleði meg at hoyra frá tær.

**Stutt um meg**

Eg eiti Hergeir Staksberg. Eg eri útbúgvinn innan sálarfrøði og samskifti. Dagliga arbeiði eg innan samskipan og samskifti á Tórsgøtu (Reinsaríð, Perlan, Listahøllin o.s.fr.).

Eg havi sitið í tveimum nevndum: Mentón og Fountain House grunninum. Í Mentón var endamálið at fáa eitt spælistað til tónleikarar í Føroyum. Hetta er eydnast við Reinsaríum í Havn.

Hitt endamálið var at fáa eitt Fountainhús í Føroyum. Og eitt ár eftir, at eg hevði stovnað grunnin, fingi vit eitt Fountainhús í Føroyum.

Hergeir Staksberg  
Valevni til nevndina



Hergeir Staksberg





Hilmar Augustinussen

## Rættvísi og fakfeløg

Eftir áheitan og egnum ynski, bjóði eg meg fram aftur sum valevni til nevndina í Starvsfelagnum. Rættvísi hevur altíð verið drívmeigin hjá mær og tí havi eg altíð kent meg aftur í fakfeløgum og teirra áhaldandi stríði fyri arbeiðaran.

**FAKFELAGSRØRSLUR** kring heimin, og serliga í norðanlondum, hava ein altavgerandi leiklut í at mynda arbeiðsmarknaðin soleiðis, sum vit kenna hann í dag. Men vit mugu ikki hvíla ella goyma okkum aftanfyrir søguligar arbeiðsmarknaðarsigrar. Vunnin rættindin eru løtt at taka fyri givið og haldast kann, at slaggið er vunnið, og tískil er ikki neyðugt at halda áfram at kempa, men so er ikki.

Arbeiðsmarknaðurin er í einari støðugari broyting, neyðugt er tí við einum smidligum fakfelagið, ið allir limir felagsins kunnu spegla sær í. Eitt felag, ið megnar at lofta tørvinum hjá bæði verandi og komandi limunum, eitt felag, ið stuðlar limunum gjøgnum alt arbeiðslívið og eitt felag, sum tryggjar limunum bestu

umstøðunar á arbeiðsmarknaðinum. Hetta var og er framhaldandi eitt hjartamál, ið eg vil virka fyri!

Í summar var nógv prát í miðlunum, serliga á sosialum miðlum um, at ungdómurin hvørki kendi til, ella kendi seg aftur í føroysku fakfeløgnum. Eftir mínum tykki, er hetta ein ótrúliga harmilig støða hjá einum ungum arbeiðstakara at vera í, men hetta er mest okkara feilur, ikki teirra. Starvsfelagið má, sum eitt av landsins størstu fakfeløgum, slóða vegin fyri fakfelagsandanum hjá ungdóminum. Vit mugu syrgja fyri at lofta ungu arbeiðsmegini, ið fer at mynda føroyska arbeiðsmarknaðin um fá ár. Hetta krevur, at felagið ikki er bangið fyri at hugsa nýskapandi og at vera sjónligt har, sum ungdómurin er.

Nógv verður tosað um, at Føroyar eiga heimsins arbeiðssamasta ungdóm, hetta skulu vit avgjørt vera errin av! Vit síggja eisini allastaðni kring heimin, at unga arbeiðsfjöldin strembar eftir einum rættvísnum arbeiðsumhvørvi, har tey merkja, at tey kunnu gera ein mun. Tað er tí umráðandi at strimbra fakfelagsáhugan hjá føroyska ungdóminum soleiðis, at tey síggja virðið í fakfeløgnum og hvussu tey sjálvi kunnu gerast eina partur av einum felagið, soleiðis, at tey sjálvi kunnu vera við til at stríðast fyri rættvísi á øllum arbeiðsmarknaðinum! Fakfeløg eru ikki nakað, ið hoyrir forntíðini til, ella nakað man bert lærir um í samfelags- og søgu-fakum í skúlanum. Tvørturímóti eru vit eitt avgerandi amboð hjá teirru ungu arbeiðsfjöldini, so at tey kunnu vera við til at skapa karmar, ið tey kunnu trívast og mennast í. Hetta vil eg framhaldandi arbeiða fyri sum nevndarlimur!

Størri og meiri fjølbroyttar Føroyar og føroyski arbeiðsmarknaðurin verður, størri krøv mugu vit seta til okkum sjálvi, sum felag, so at vit framhaldandi kunnu betra um korini hjá limum okkara. Nógv er framvegis at arbeiða við og fyri, eitt nú verkfallsgrunnurin hjá Starvsfelagnum. Sum støðan er í lötuni, verður útgjaldið úr grunninum dupultskattað, við inn- og útgjaldi. Eg vil framhaldandi virka fyri at fáa eina avtalu í lag við Landsstýrið, so at hendan órættvísa dupultskattingin verður steðgað. Ein máti at loysa hendan trupulleika er, at Starvsfelagið virkar fyri, at limagjaldið er skattafrítt. Í verandi løtu ber til hjá arbeiðsgevara at trekkja teirra part frá í skattinum. Hetta ber tó ikki til hjá vanligu arbeiðstakaranum - hetta má broytast! Ein slík skatting má og skal ongantíð vera við til, at ein limur kennir seg noyddan at trekkja seg úr einum fakfelagi, men tíverri hoyrist tað alsamt oftari.

Um limagjaldið kundi trekkjast frá í skatti, hevði tað ikki bert givið eitt betri figgjarligt grundarlag hjá verandi limum - tað hevði eisini givið teimum, ið hava ráð til fakfelagslimaskap, tryggjeikan ið hoyrir har til, og móguleikan at koma uppí part at gera sína rødd galdandi! Tað vil eg virka fyri, um tit velja at vísa mær hetta álit.

Hetta er samstundis mín inniliga áheitan á allir limir, um at mæta á aðalfundin tann 5. mars 2022, fyri at gera tykkara atkvøðu galdandi og vera við til at tryggja einum rættvísnum Føroyum. Saman standa vit sterkast!

Hilmar Augustinussen  
Valevni til nevndina

## AÐALFUNDUR

Ársaðalfundur Starvsfelagsins verður leygardagin 5. mars 2022 kl. 15.00 í Smæruni, J.H. Schrøtersgøtu 7.

### Skrá fyri aðalfundin:

- Frásøgn formansins frá
  - farna ári og
  - virki felagsins framyvir.
- Gestarðari: Fía Winther Poulsen, forkvinna í næmingaráðnum á Glasi
- Framløga av grannskoðaðum roknskapum til góðkenningar.
- Møguligar lógarbroytingar
- Møgulig uppskot frá limum og nevnd.
- Ásetan av limagjöldum.
- Val av nevndarlimum og tiltakslimum.
- Val av grannskoðara og tiltakslimi.
- Ymiskt.

Limir, sum vilja hava uppskot til umrøðu á aðalfundinum og mógulig lógaruppskot, mugu senda nevndini hesi í seinasta lagi leygardagin 26. februar 2022.



## AÐALFUNDUR

Ársaðalfundur í Samlagstryggingargrunni Starvsfelagsins verður hósdagin 24. februar 2022, kl. 19.00 í høllum Starvsfelagsins. J.H. Schrøtersgøta 9, Tórshavn.

### Skrá:

- Frásøgn um virki grunnsins í farna roknskaparári.
- Framløga av grannskoðaðum ársrokniskapi til góðkenningar.
- Viðtøkubroytingar.
- Val av nevndarlimum.
- Ymiskt.

Limir sum vilja hava uppskot til umrøðu á aðalfundinum og mógulig lógaruppskot, mugu senda nevndini hesi í seinasta lagi hósdagin 17. februar 2022.

### NEVNDIN

#### Einki álitisfólk?

Limir, ið ikki hava álitisfólk, orsaka av, at ov fáir limir eru á deildini, verða bidnir um at venda sær til felagið, á tlf. 614868 ella við at skriva til: starvsmannafelag@starvsmannafelag.fo. Upplýsið teldupostadressuna, so at vit kunnu senda tykkum kunning frá felagnum.

## ÁRSINS ÁLITISFÓLK 2022

### Hjálp við okkum at kjósa ársins álitisfólk

Arbeiðið sum álitisfólk hevur ómetaliga stóran týdning fyri felagið, limir og stovnsleiðslur. Góð álitisfólk hava, um nakar annar, uppiborið eitt herðaklapp!

Sendið tí felagnum uppskot, um hvønn tit halda eigur at verða kosin ársins álitisfólk á aðalfundinum 5. mars.

Í uppskotinum skal dentur leggjast á:

- Royndir sum álitisfólk
- Virkin í fakfelagshøpi
- Arbeiðið fyri at verja rættindi hjá limum

Sendið okkum ein teldupost á starvsfelag@starvsfelag.fo við tykkara uppskoti og grundgevingum í seinasta lagi 2. mars 2022.





# Kundaportalurinn

Nýggi kundaportalurinn er nú klárur.  
Fá innlit í tínar uppsparingar og tryggingar.

**liv.fo**

